

การพัฒนาบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

สารนิพนธ์
ของ
ชัยณรงค์ วรรณพัฒน์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา
เมษายน 2551

การพัฒนาบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

สารนิพนธ์
ของ
ชัยณรงค์ วรรณพัฒน์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา
เมษายน 2551
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การพัฒนาบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

บทคัดย่อ
ของ
ชัยณรงค์ วรรณพัฒน์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา
เมษายน 2551

ชัยณรงค์ วรรณพัฒน์ (2551). การพัฒนาบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึก
ไมยราพกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3. สารนิพนธ์ กศ.ม.
(เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิลาศ เกื้อมี.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของบทเรียนโทรทัศน์ด้วย
ตนเอง เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3
ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์กำหนด 85/85

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียน
สาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 50 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่ม
แบบหลายขั้นตอน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองเรื่องรามเกียรติ์ ตอน
ศึกไมยราพ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และแบบทดสอบวัดผล
สัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ยและร้อยละ

ผลการวิจัยปรากฏว่า บทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองที่พัฒนาขึ้น มีคุณภาพทั้งในด้านเนื้อหา
และด้านสื่อในระดับดี และมีประสิทธิภาพ 88.00/91.33

THE DEVELOPMENT OF THE SELF - LEARNING INSTRUCTIONAL TELEVISION ON
RAMAKIAN : SUKMAIYARAP IN THAI LANGUAGE SUBSTANCE FOR THIRD LEVEL
STUDENTS

AN ABSTRACT
BY
CHAINARONG WANNAPAT

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Technology
at Srinakharinwirot University
April 2008

Chainarong Wannapat. (2008). *The Development of the Self-learning Instructional Television on Ramakian: Sukmaiyarap in Thai Language Substance for Third Level Students*. Master's Project, M.Ed. (Educational Technology). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Asst. Prof. Pilart Kuamee.

The purposes of this research were to develop and to find out an efficiency of the self - learning instructional television on Sukmaiyarap, an episode of Ramayana, in Thai language substance for third level students based on 85/85 criteria.

The sample group consisted of 50 Mattayomsuksa 1 of Prasarnmit Demonstration School (Secondary) of 2007 academic year students derived by using multistage random sampling.

The instruments consisted of self - learning instructional television on Sukmaiyarap, an episode of Ramayana, in Thai language substance for third level students and achievement tests,

It was found that the developed self - learning instructional television were in a good level in terms of content and the media quality, and had its efficiency of 88.00/91.33.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การพัฒนาบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ของ ชัยณรงค์ วรรณพัฒน์ ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
เทคโนโลยีการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิลาศ เกื้อมี)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวณีย์ ลิกขาบัณฑิต)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิลาศ เกื้อมี)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชีรบุญฤทธิ์ ควรหาเวชศิษฐ์)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จิราภรณ์ บุญส่ง)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... รักษาการแทนคณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ สุภา ปานเจริญ)

วันที่ เดือน เมษายน พ.ศ. 2551

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิลาศ เกื้อมี ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชีรบุญฤทธิ์ ควรหาเวชศิษฐ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง กรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำตลอดจน การตรวจสอบแก้ไขสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์เป็นอย่างยิ่ง ขอกราบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวณีย์ ลิกขาบัณฑิต ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลศ อิศดุย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชีรบุญฤทธิ์ ควรหาเวชศิษฐ์ อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยี การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ และเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบตลอดจนประเมินคุณภาพเครื่องมือด้านสื่อ

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดารกา วรรณวนิช อาจารย์พัชรา เทนสิทธิ์ อาจารย์ สุวิมล คำนวน อาจารย์ประจำโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่าย มัธยม) ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ และเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบตลอดจนประเมินคุณภาพ เครื่องมือทางด้านเนื้อหา

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อชยานันต์ ศรีแนน คุณแม่ปราณี วรรณพัฒน์ คุณแม่สายสมร วรรณดี อาจารย์ศศิธร วรรณพัฒน์ ตลอดทั้งคณาจารย์ พี่ๆน้องๆ เพื่อนๆ ที่คอยเป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน และมอบโอกาสในการศึกษาในครั้งนี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ที่อยู่เบื้องหลังในการจัดทำสารนิพนธ์ที่มีได้กล่าวนาม มา ณ โอกาสนี้ ซึ่งเป็นส่วนสนับสนุนที่สำคัญ ที่ทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ล่วงไปได้ด้วยดี

สุดท้ายผู้วิจัยขอขอบคุณค่าและผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ให้แก่ผู้ที่มีส่วนร่วมทุกท่านที่ช่วยเติมเต็มให้งานวิจัยในครั้งนี้ประสบความสำเร็จ

ชัยณรงค์ วรรณพัฒน์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
ประชากร.....	3
กลุ่มตัวอย่าง.....	3
เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
เอกสารที่เกี่ยวกับการวิจัยและการพัฒนาทางการศึกษา.....	5
เอกสารที่เกี่ยวกับบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง.....	8
ประโยชน์และคุณค่าของการสอนโดยใช้สื่อมัลติมีเดีย.....	8
ประเภทและรูปแบบของบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองเพื่อการศึกษา.....	10
การผลิตบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง.....	13
การวางแผนและขั้นตอนการผลิตบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองเพื่อการศึกษา.....	14
วิธีการเขียนบทถ่ายทำบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง.....	14
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองทั้งต่างประเทศและใน ประเทศ.....	16
เอกสารเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง.....	19
ความหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเอง.....	19
ลักษณะและประเภทของการเรียนรู้ด้วยตนเอง.....	20
ประโยชน์ของการเรียนรู้ด้วยตนเอง.....	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยตนเองทั้งต่างประเทศและในประเทศ.....	22
เอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.....	24
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....	24
หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....	28

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย	30
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	30
เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	31
การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	31
การดำเนินการทดลอง	34
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
4 ผลการศึกษาค้นคว้า	36
ผลการประเมินคุณภาพของบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง	36
การพัฒนาและหาประสิทธิภาพของบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง	37
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	40
ความมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย.....	40
ความสำคัญของการศึกษาวิจัย.....	40
ขอบเขตของการศึกษาวิจัย	40
การดำเนินการหาประสิทธิภาพของบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง	41
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	41
อภิปรายผล.....	42
ข้อเสนอแนะ	43
บรรณานุกรม	44
ภาคผนวก.....	50
ภาคผนวก ก บทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองเรื่อง รามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ.....	51
ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ.....	57
ภาคผนวก ค ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจากการ ประเมินของผู้เชี่ยวชาญ	61
ภาคผนวก ง แบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	70
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	82

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงผลค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3	33
2 ผลการประเมินคุณภาพด้านเนื้อหา ของบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองโดย ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา	36
3 ผลการประเมินคุณภาพด้านสื่อ ของบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองโดยผู้เชี่ยวชาญ ด้านสื่อ	37
4 ผลการทดลองหาแนวโน้มประสิทธิภาพของบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง จากการ ทดลองครั้งที่ 2.....	38
5 ผลการหาประสิทธิภาพบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง จากการทดลองครั้งที่ 3	39

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ศิลปวัฒนธรรมไทยเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงความเป็นอารยประเทศ และเป็นมรดกทางสังคม ที่ได้รับการปลูกฝังสืบทอดกันมาเป็นเวลานาน บ่งบอกถึงความสามัคคีของชนในชาติ การศึกษา ทางด้านศิลปวัฒนธรรมจะช่วยกล่อมเกลাজิตใจผู้เรียนให้ละเอียดอ่อน โดยเฉพาะทางนาฏศิลป์ไทย เช่นนาฏศิลป์โขน ซึ่งเป็นศิลปะแขนงหนึ่งที่ทางรัฐบาลเห็นความสำคัญและควรให้อนุรักษ์ไว้ ประกอบกับการจัดตั้งให้ปีพ.ศ. 2534 เป็นปีรณรงค์วัฒนธรรมไทย ทางสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ จึงได้ร่วมมือกับรัฐบาล ดำเนินการเผยแพร่การแสดงนาฏศิลป์ประเภทโขนทั่ว ทั้งประเทศ เพื่อแสดงให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมไทย (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2534 : 6)

การเรียนการสอนในโรงเรียนเป็นการจัดการศึกษาให้คนในชาติได้ศึกษาหาความรู้ในวิชา ต่างๆ อย่างเป็นระบบ ซึ่งแบ่งเป็นรายวิชาต่าง ๆ ตามการจัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ การจัดการศึกษา ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2544 กำหนดให้วิชาภาษาไทยเป็นวิชาบังคับในหลักสูตร โดยมี จุดมุ่งหมายเพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพตามวัยและ ศักยภาพของตน ทั้งนี้ในหลักสูตรภาษาไทยได้กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ไว้ประการหนึ่งว่า เพื่อให้เห็นความสำคัญของภาษาในฐานะที่เป็นเครื่องมือสื่อสารของคนในชาติและเป็นปัจจัยในการ สร้างเอกภาพของชาติ สามารถใช้ภาษาในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม การสอนภาษาไทยต่อคน ไทยจึงทำให้ผู้เรียนรู้สึกภาษาของตนนั้นจำเป็นต้องหวงแหน อันจะทำให้คนในชาติเกิดความ สามัคคี ทั้งยังช่วยในด้านความเจริญงอกงามทางภาษา ทำให้นักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจ มี ความเจริญงอกงามด้านจิตใจ สามารถนำไปศึกษาวิชาแขนงต่างๆ หรือแสวงหาความรู้ในสาขา วิทยาการอื่น ๆ และสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ (อุษารวรรณ ปาลียะ. 2543:18)

ธรรมชาติของภาษาไทยนั้นเป็นวิชาทักษะจึงมีความจำเป็นต้องฝึกฝนอยู่เสมอ แต่สภาพ การเรียนการสอนในปัจจุบันยังไม่เอื้อประโยชน์ต่อการฝึกฝนทักษะทั้งในด้านการฟัง พูด อ่านและ เขียน เพราะผู้สอนไม่สามารถจัดให้ผู้เรียนได้รับการฝึกฝนได้อย่างทั่วถึงทำให้ผู้เรียนไม่ประสบ ความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายเท่าที่ควร นาฏศิลป์ประเภทโขนได้รับการจัดเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการ จัดการเรียนการสอนเพื่อประกอบการศึกษาทักษะการใช้ภาษาไทยในด้านการฟัง พูดอ่าน ตลอดจน เนื้อเรื่องซึ่งเป็นที่มาของคำและสำนวนไทย ในปัจจุบันวรรณคดีไทยที่ใช้ในการแสดงโขนเรื่อง รามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ เป็นอีกตอนหนึ่งที่จัดอยู่ในหลักสูตรการเรียนการสอนกลุ่มสาระการ เรียนรู้ภาษาไทยเพื่อมุ่งให้ผู้เรียนได้ศึกษาลักษณะของตัวละครที่มีบทบาทในตอน และศึกษาเนื้อ เรื่อง ตลอดจนคำศัพท์และสำนวนต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในตอน ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่นักเรียนระดับ

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทุกคนจะต้องศึกษาเนื้อหาสาระและทำความเข้าใจในเนื้อหา ดังกล่าว ตลอดจนมีความซาบซึ้งในวรรณคดีไทยเรื่องสำคัญที่มีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา

การคำนึงถึงสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา จึงเป็นหนทางหนึ่งที่จะแก้ปัญหาในการช่วย ทบทวนความรู้ความเข้าใจได้ตลอดเวลา การใช้บทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองจึงมีประโยชน์มากใน การในการประกอบการศึกษา ระบบการทำงานไม่ซับซ้อนสามารถเรียนรู้ได้ทั้งภาพ เสียง สี และ ตัวอักษร ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วและสามารถจดจำเนื้อหาการเรียนได้นาน (พง พันธ์ อันตะริกานนท์. 2539:2) เป็นเครื่องมือที่สามารถเข้าถึงคนหมู่มากได้พร้อม ๆ กัน จะฉายซ้ำกี่ ครั้งก็ได้เท่าที่ต้องการและด้วยความเร็วที่บังคับได้ (อุดม มุ่งเกษม ; และนางลักษณ์ หอตระกูล. 2528:132) นอกจากนี้วีดิทัศน์ยังเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้ชมเกิดความใกล้ชิดเสมือนเป็นสื่อส่วนตัว และ ช่วยขยายโลกของผู้เรียนให้กว้างขึ้น โดยผ่านประสบการณ์ทางอ้อม ซึ่งในที่สุดจะนำพาผู้เรียนไปสู่ ประสบการณ์ตรง หรือผู้เรียนจะบังเกิดความสนใจที่จะค้นคว้าด้วยตนเองในภายหลัง (วิภา อุดม จันท์. 2538:6) และปัจจุบันบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองมีราคาถูกเป็นการลงทุนที่คุ้มค่า นอกจากนี้ ยังมีความสะดวกและมีประสิทธิภาพต่อการสื่อสาร ทำให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่ายกว่าสื่ออื่น ๆ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2542) จึงนับว่าวีดิทัศน์เป็นสื่อการเรียนการสอนที่ช่วยสร้างเสริมการเรียนรู้ของ ผู้เรียนได้ดี มีคุณสมบัติเหมาะสมสำหรับเป็นอุปกรณ์การเรียนและช่วยการสอนของครูในบางบทเรียน ได้

ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 3 พบว่าในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพนั้นจะเน้นให้ผู้เรียนอ่าน เนื้อหาและจับใจความจากบทประพันธ์ในแบบเรียน (สารัตถะทักษะสัมพันธ์ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2544) ในแบบเรียนซึ่งทำให้ผู้เรียนไม่สามารถจินตนาการลักษณะ ของตัวละคร ได้ สาเหตุอีกประการหนึ่งคือ ครูผู้สอนยังขาดเทคนิคการสอนที่เร้าใจ ส่วนมากยังคงใช้วิธีการสอน แบบบรรยายเนื้อหาตามหนังสือเรียน โดยยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง จึงทำให้ผู้เรียนยังไม่มีส่วนร่วมใน กิจกรรมและแสดงความคิดเห็น อาจทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนได้ ประกอบกับ เนื้อหาคำประพันธ์ค่อนข้างยากมีการใช้คำศัพท์และสำนวนต่าง ๆ ที่ต้องตีความลงไปอีกชั้นหนึ่งจึง ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาภาษาไทยยังอยู่ในเกณฑ์ที่ควรปรับปรุง

จากเหตุผลและปัญหาดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำเทคโนโลยีทางการ ศึกษาเข้ามาใช้ เพื่ออำนวยความสะดวกและลดปัญหาด้านต่าง ๆ ในการเรียนการสอน ในรายวิชา ภาษาไทย ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ และดำเนินการหาประสิทธิภาพให้ได้ตามเกณฑ์ เพื่อใช้เป็นสื่อการสอนสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งจะส่งผลให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองเรื่อง รามเกียรติ์ตอนศึกไมยราพ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85/85

ความสำคัญของการศึกษาวิจัย

1. ได้บทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองเรื่องรามเกียรติ์ตอนศึกไมยราพ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด
2. เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างและพัฒนาบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองรายวิชาภาษาไทยในเรื่องอื่นต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) จังหวัดกรุงเทพมหานคร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 288 คน จาก 6 ห้องเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) จังหวัดกรุงเทพมหานครในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ซึ่งได้มาจากการสุ่มหลายขั้นตอน (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งกลุ่มทดลองดังนี้

- การทดลองครั้งที่ 1 ใช้เรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 คน
- การทดลองครั้งที่ 2 ใช้เรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน
- การทดลองครั้งที่ 3 ใช้เรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

3. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเนื้อหาสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ลักษณะตัวละครเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ
- ตอนที่ 2 เนื้อเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ
- ตอนที่ 3 คำศัพท์สำคัญที่ควรทราบในเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง หมายถึง บทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ มีคำบรรยายประกอบภาพ จำนวน 3 ตอน ได้แก่ ลักษณะตัวละครในตอนศึกไมยราพ เนื้อเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ และคำศัพท์สำคัญที่ควรทราบในเรื่องรามเกียรติ์ตอนศึกไมยราพ พร้อมแบบฝึกหัดระหว่างเรียนและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้เรียน ผู้เรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง

2. การพัฒนาบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง หมายถึง การผลิตบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองเพื่อศึกษาเรื่อง ลักษณะตัวละครในตอนศึกไมยราพ เนื้อเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ และคำศัพท์สำคัญที่ควรทราบในเรื่องรามเกียรติ์ตอนศึกไมยราพ โดยผลิตเป็นรูปแบบการบรรยายใส่ลงใน DVD ประกอบภาพ ซึ่งการพัฒนาดำเนินการตามหลักการวิจัยและพัฒนา เพื่อให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์

3. ประสิทธิภาพของบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนจากบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ ตามเกณฑ์ 85 / 85

85 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนของนักเรียน อย่างน้อยร้อยละ 85

85 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียนของนักเรียน อย่างน้อยร้อยละ 85

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความจำและ ความเข้าใจในเรื่องรามเกียรติ์ตอนศึกไมยราพ ที่วัดได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหา หมายถึง ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ด้านการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน

6. ผู้เชี่ยวชาญทางด้านสื่อ หมายถึง เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทางด้านเทคโนโลยีการศึกษาหรือสูงกว่าและมีประสบการณ์ในการทำงานทางด้านเทคโนโลยีการศึกษาตามเกณฑ์ระดับปริญญาตรี 10 ปี ปริญญาโท 5 ปี ปริญญาเอก 3 ปี มีประสบการณ์ด้านการผลิตสื่อการสอนไม่ต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 3 คน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ทฤษฎีต่าง ๆ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจหลักการ ทฤษฎี และผลการวิจัยต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังเอกสารและงานวิจัยต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวกับการวิจัยและการพัฒนาทางการศึกษา
2. เอกสารเกี่ยวกับบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง
 - 2.1 ประโยชน์และคุณค่าของการสอนโดยใช้สื่อมัลติมีเดีย
 - 2.2 ประเภทและรูปแบบของบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองเพื่อการศึกษา
 - 2.3 การผลิตบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง
 - 2.4 การวางแผนและขั้นตอนการผลิตบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองเพื่อการศึกษา
 - 2.5 วิธีการเขียนบทถ่ายทำบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง
 - 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองทั้งต่างประเทศและในประเทศ
3. เอกสารเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง
 - 3.1 ความหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเอง
 - 3.2 ลักษณะและประเภทของการเรียนรู้ด้วยตนเอง
 - 3.3 ประโยชน์ของการเรียนรู้ด้วยตนเอง
 - 3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยตนเองทั้งต่างประเทศและในประเทศ
4. เอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 - 4.1 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
 - 4.2 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

1. เอกสารที่เกี่ยวกับการวิจัยและการพัฒนาทางการศึกษา

บอร์กและกอลล์ (Borg ; & gall. 1979 : 771-798 ; พุทธิ ศิริบรรณพิทักษ์. 2535 : 21-24) ได้กล่าวถึงหลักการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษาไว้ดังนี้

การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา (Educational Research and Development หรือ R&D) เป็นการพัฒนาทางการศึกษา โดยพื้นฐานการวิจัย (Research Based Education Development) เป็นกลยุทธ์หรือวิธีการสำคัญวิธีหนึ่งที่ยอมรับใช้ในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หรือ

พัฒนาทางการศึกษา โดยเน้นหลักเหตุผล และตรรกวิทยา เป้าหมายหลักคือ ใช้เป็นกระบวนการในการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา (Education Product) หมายถึง วัสดุ ทรัพยากรทางการศึกษา ได้แก่ หนังสือแบบเรียน फिल्म สไลด์ เทปเสียง คอมพิวเตอร์ และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ฯลฯ

การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษาแตกต่างจากการวิจัยทางการศึกษา 2 ประการ คือ

1. เป้าประสงค์ การวิจัยทางการศึกษามุ่งศึกษาหาความรู้ใหม่ โดยการวิจัยพื้นฐานหรือมุ่งหาคำตอบเกี่ยวกับการปฏิบัติ โดยการวิจัยประยุกต์ แต่การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษามุ่งพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา แม้ว่าการวิจัยประยุกต์ทางการศึกษาหลายโครงการก็มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา เช่น การวิจัยเปรียบเทียบประสิทธิภาพของวิธีสอนหรืออุปกรณ์การสอน ผู้วิจัยอาจพัฒนาสื่อหรือผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาสำหรับการสอนแต่ละแบบ แต่ละผลิตภัณฑ์เหล่านี้ได้ใช้สำหรับการทดสอบสมมติฐานของการวิจัยแต่ละครั้งเท่านั้น ไม่ได้พัฒนาไปสู่การใช้สำหรับโรงเรียนทั่วไป

2. การนำไปใช้ การวิจัยทางการศึกษามีช่องว่างระหว่างผลการวิจัยกับการนำไปใช้จริงอย่างกว้างขวาง คือ ผลการวิจัยทางการศึกษาจำนวนมากอยู่ในตู้ ไม่ได้รับการพิจารณา นำไปใช้ นักการศึกษาและนักวิจัยจึงหาทางลดช่องว่างดังกล่าว โดยวิธีที่เรียกว่า “การวิจัยและพัฒนา”

อย่างไรก็ตาม การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษามีใช้สิ่งทดแทนการวิจัยทางการศึกษา แต่เป็นเทคนิควิธีที่จะเพิ่มศักยภาพของการวิจัยทางการศึกษา ให้มีผลต่อการจัดการทางการศึกษา คือ เป็นตัวเชื่อมเพื่อแปลงไปสู่ผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา ที่จะใช้ประโยชน์ได้จริงในโรงเรียนทั่วไป ดังนั้น การใช้กลยุทธ์การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษาเพื่อปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หรือพัฒนาทางการศึกษา จึงเป็นการใช้ผลจากการวิจัยทางการศึกษา (ไม่ว่าจะเป็นการวิจัยพื้นฐาน หรือการวิจัยประยุกต์) ให้เป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนสำคัญของการวิจัยและพัฒนา มี 11 ขั้นตอน คือ

1. กำหนดผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาที่จะดำเนินการพัฒนา เป็นการกำหนด ให้ชัดเจนว่าจะดำเนินการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาสิ่งใด ลักษณะ รายละเอียด และวัตถุประสงค์ของการใช้เป็นอย่างไร

2. รวบรวมข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คือ การศึกษาทฤษฎีและงานวิจัย การสังเกตภาคสนาม ซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้ผลิตภัณฑ์การศึกษาที่กำหนด ถ้ามีความจำเป็น ผู้ทำการวิจัยและพัฒนาอาจต้องทำการศึกษาวิจัยขนาดเล็กเพื่อหาคำตอบ ซึ่งงานวิจัยและทฤษฎีที่มีอยู่ไม่สามารถตอบได้ ก่อนที่จะทำการพัฒนาต่อไป

3. การวางแผนการวิจัยและพัฒนา ประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์ของการใช้ผลิตภัณฑ์ การกำหนดงบประมาณ ทรัพยากร บุคลากร และระยะเวลาที่ใช้ พิจารณาถึงผลที่ได้จากผลิตภัณฑ์อย่างรอบคอบ

4. พัฒนารูปแบบขั้นตอนของผลิตภัณฑ์ ขั้นนี้เป็นขั้นตอนการออกแบบและจัดทำผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาตามที่วางไว้ เช่น ถ้าเป็นโครงการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น ก็จะต้องออกแบบหลักสูตร เตรียมวัสดุหลักสูตร คู่มือผู้ฝึกสอน เอกสารการฝึกอบรมและเครื่องมือประเมินผล

5. ทดลองและทดสอบผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 1 เป็นการนำรูปแบบที่เตรียมไว้ไปทำการทดสอบคุณภาพ โดยการใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก ใช้วิธีการประเมินผลโดยการสอบถาม สังเกต การสัมภาษณ์ รวบรวมข้อมูลทำการวิเคราะห์

6. ปรับปรุงผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 1 นำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 5 มาพิจารณาปรับปรุง

7. ทดลองและทดสอบผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 2 เป็นการนำผลิตภัณฑ์ที่ปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่อง แล้วไปทดสอบหาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้ได้ตามวัตถุประสงค์ กลุ่มตัวอย่างมีขนาดใหญ่ขึ้นกว่าการทดลองในครั้งแรก อาจต้องทำการทดลองในเชิงปริมาณให้มากและหลายครั้ง มีการประเมินผลด้วยแบบประเมิน นำผลการประเมินก่อนเรียนหรือขณะเรียน และผลการประเมินหลังเรียน มาเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์การใช้ผลิตภัณฑ์ อาจมีทั้งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองด้วยก็ได้

8. ปรับปรุงผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 2 นำข้อมูลจากการทดลองครั้งที่ 2 มาพิจารณาปรับปรุงแก้ไข หากมีข้อบกพร่อง

9. ทดลองและทดสอบผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 3 เป็นการนำผลิตภัณฑ์ที่ปรับปรุงในครั้งที่ 2 แล้ว ไปทำการทดสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ โดยการนำไปใช้ในโรงเรียน 10 – 30 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างมีขนาดใหญ่ขึ้น ประเมินโดยมีเครื่องมือ โดยการใช้แบบสอบถาม การสังเกต และการสัมภาษณ์ รวบรวมข้อมูลทำการวิเคราะห์

10. ปรับปรุงผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 3 นำผลที่ได้จากการทดลองครั้งที่ 3 มาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง

11. เผยแพร่ เสนอรายงานเกี่ยวกับผลการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ในที่ประชุมสัมมนาทางวิชาการหรือวิชาชีพ ส่งไปเผยแพร่ในวารสารทางวิชาการ และติดต่อกับหน่วยงานทางการศึกษา เพื่อจัดทำผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาเผยแพร่ไปใช้ในโรงเรียนต่างๆ

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง

2.1 ประโยชน์และคุณค่าของการสอนโดยใช้สื่อมัลติมีเดีย

จากเอกสารการสอนชุดวิชา “เทคโนโลยีและสื่อสารการสอน” ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2534 : 595-596) ได้กล่าวถึงประโยชน์และคุณค่าของโทรทัศน์เพื่อการศึกษาไว้ดังนี้

1. เป็นสื่อการสอนที่สามารถนำเอาสื่อการสอนหลายอย่างเข้ามาใช้ร่วมกันอย่างสะดวก เป็นการใช้สื่อที่เรียกว่า “สื่อประสม” ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ สื่อประสมที่นำมาใช้ เช่น ภาพยนตร์ สไลด์ फिल्मสตริป เทปบันทึกเสียง รูปภาพ แผนภูมิ แผนสถิติ ของจริง หุ่นจำลอง หรืออุปกรณ์อื่นๆ ร่วมกับการสอนทางโทรทัศน์ได้เป็นอย่างดี

2. โทรทัศน์เป็นอุปกรณ์การสอนที่สำคัญ ในการสอนและการเรียนของนักเรียน โดยใช้กับผู้เรียนทุกระดับชั้น ทั้งระดับประถม มัธยม วิทยาลัย และชั้นอุดมศึกษา

3. เป็นแหล่งวิทยาการอันสมบูรณ์ โทรทัศน์เป็นแหล่งเผยแพร่ภาพการสอนไปได้ไกลและกว้างขวาง นักเรียนมีโอกาสรับประสบการณ์จากบทเรียนที่ครูโทรทัศน์ได้เลือกสรรแล้วเป็นอย่างดี

4. ช่วยปรับปรุงการสอนของครูประจำชั้น ครูประจำการสามารถจดจำตัวอย่างหรือกลวิธีในการสอนที่ดี หรือในแขนงวิชาที่ตนไม่ถนัดจากครูสอนทางโทรทัศน์ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาเหล่านั้น แล้วนำไปปรับปรุงการสอนของตนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทำให้เกิดผลดีแก่นักเรียนอีกทางหนึ่งด้วย

5. ใช้ในการสาธิตอย่างได้ผล ในบทเรียนที่มีการแสดง เป็นตัวอย่างวิชาที่มีการปฏิบัติจริงๆ เช่น การทดลองทางวิทยาศาสตร์ ชีววิทยา เคมี ศิลปะ ขับร้อง ดนตรี ละคร หรือการแสดงกิจกรรมในวิชาอื่น ๆ ผู้เรียนจากโทรทัศน์ก็สามารถเรียนได้ดี เช่นเดียวกับการสอนจากครูจริง ๆ นอกจากนี้โทรทัศน์ยังช่วยการสอนแบบจุลภาค และช่วยนักศึกษาฝึกสอน อาจารย์นิเทศก์ โดยถ่ายเป็นเทปโทรทัศน์แล้วนำออกฉายเพื่อประเมินการสอนของตน จะได้หาทางปรับปรุงแก้ไขการสอนของตนได้เป็นอย่างดี

6. สามารถบันทึกเป็นเทปโทรทัศน์ ในการออกรายการโทรทัศน์นั้น สามารถทำการสอนล่วงหน้าแล้วบันทึกเป็นเทปโทรทัศน์ออกรายการภายหลังได้ สามารถจัดข้อผิดพลาดการสอนโดยการลบหรืออัดเทปใหม่ ก่อนที่จะนำเทปนั้นไปออกรายการการสอนในสถาบันอื่นๆ ได้ในภายหลัง โดยผู้สอนไม่ต้องเดินทางไปสอนจริง ๆ

7. สามารถผลิตรายการได้ทั้งในและนอกห้องส่ง บทเรียนโทรทัศน์ที่อยู่ในหรือนอกห้องเรียน อาจถ่ายทอดไปยังเครื่องรับที่อยู่ในห้อง หรือเครื่องรับในที่ใดๆ แม้เป็นระยะทางไกลๆ และอาจแลกเปลี่ยนรายการระหว่างสถาบันของแต่ละสถานีได้อีกด้วย

8. โทรทัศน์ใช้สอนกับนักเรียนได้เป็นจำนวนมาก บทเรียนทางโทรทัศน์ที่มีครูสอนเพียงคนเดียว อาจถ่ายทอดรายการไปยังนักเรียนจำนวนมาก ประหยัดด้านเวลาและอุปกรณ์ จำนวนครูผู้สอน และด้านการเงินเป็นอย่างมาก

ประหยัด จีระวรพงศ์ (2527 : 172) ได้อธิบายถึงคุณค่าของโทรทัศน์เพื่อการศึกษาไว้ดังนี้

1. สามารถให้การศึกษากับผู้เรียนจำนวนมากๆ ในเวลาเดียวกัน
2. สามารถสื่อสารได้สะดวกรวดเร็ว ซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี และชวนให้เกิดการปฏิบัติ
3. สามารถใช้เทคนิคต่างๆ ในการประสมสื่อ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีและชวนเกิดการปฏิบัติ
4. สามารถเสริมสร้างแรงจูงใจและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนทันที (โดยระบบ VHS : Video Home System อันเป็นวิดิทัศน์ที่นิยมมากในปัจจุบัน)
5. สามารถเอาชนะข้อจำกัดเกี่ยวกับระยะทาง เวลา เกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อช่วยให้เข้าถึงผู้เรียนได้ง่าย
6. สามารถลดเวลาในการเรียนการสอนได้
7. ช่วยในการฝึกสอนและฝึกงาน เช่น เป็นเครื่องมือในการสอนแบบจุลภาค
8. ช่วยทำให้โอกาสทางการศึกษาของคนเรามีความเสมอภาค

วสันต์ อติศัพท์ (2526 : 5-6) ได้กล่าวถึงจุดเด่นของโทรทัศน์ที่ให้คุณค่าในด้านการศึกษาและการเรียนการสอนไว้ว่า

1. สามารถเป็นสื่อกลางระหว่างผู้สอนและผู้เรียนในห้องบรรยายขนาดใหญ่ได้ดี ช่วยให้ผู้เรียนเห็นเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ชัดเจนขึ้น เช่น การทดลอง สาริต นอกจากนี้ยังทำให้ผู้เรียนได้เรียนเป็นจำนวนมาก โดยการเพิ่มมอนิเตอร์ให้มากขึ้น
2. สามารถนำเอาเทปโทรทัศน์ ภาพยนตร์ สไลด์ ฯลฯ มาประกอบเป็นสื่อในรายการได้เป็นอย่างดี
3. สามารถนำเอาสื่อที่อยู่ใกล้ตัวผู้เรียนมาสู่ผู้เรียนได้ง่าย โดยอาจผ่านสื่อในข้อ 2 เช่น พูดถึงเหมืองแร่ก็อาจไปถ่ายเหมืองแร่มาให้ชม แทนที่จะบรรยายปากเปล่าเพียงอย่างเดียว
4. ขจัดอุปสรรคในเรื่องเวลาและระยะทางออกไป เพราะการส่งโทรทัศน์เป็นสื่อในระบบที่เปิดไปได้ไกล ยิ่งระบบเทปโทรทัศน์แพร่หลายไปอย่างกว้างขวางขึ้น โดยผ่านเทปโทรทัศน์ด้วยการแทนการส่งออกอากาศเพียงอย่างเดียว
5. ประหยัดค่าใช้จ่ายในแง่การศึกษาทางไกล

6. เทคนิคการสร้างภาพพิเศษ จะช่วยให้การผลิตรายการส่งเสริมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

7. รายการโทรทัศน์เป็นสื่อในการสร้างความนิยมและทัศนคติได้เป็นอย่างดี เพราะภาพ เสียง และการแสดงที่ออกมาย่อมถึงใจคนได้ง่ายกว่าสื่ออย่างอื่น

จากคุณค่าและประโยชน์ที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมดนั้น พอสรุปได้ว่าวีดิทัศน์เป็นสื่อที่มีคุณค่าในตัวเองสูง เพราะสามารถนำสื่อทางการศึกษาหลายชนิดมารวมเข้าไว้ด้วยกันในสื่อเดียว ทั้งยังสามารถนำเสนอแก่ผู้ชมจำนวนมากและบ่อยครั้ง อย่างมีประสิทธิภาพได้อีกด้วย จะเห็นได้ว่าวีดิทัศน์มีคุณค่าและความเหมาะสมที่จะนำมาเป็นวัสดุสนับสนุนทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี

2.2 ประเภทและรูปแบบของบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองเพื่อการศึกษา

เกศินี โชติกเสถียร (2523 : 131) ได้กล่าวถึงรูปแบบรายการที่ผลิตขึ้นเพื่อการศึกษา อาจจำแนกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

1. รูปแบบรายการผลิตขึ้นเพื่อการสอน (Teaching Format) เป็นกลุ่มรายการที่ใช้เพื่อการเรียนการสอนตามหลักสูตร รูปแบบของรายการมีบทบาทในเชิงสอนมากกว่ามุ่งใจการผลิตรายการจะนานกว่าแบบอื่น

2. รูปแบบรายการเพื่อการเรียน (Learning Format) เป็นกลุ่มรายการที่มุ่งใช้เพื่อการเรียนการสอนตามหลักสูตรแบบกลุ่มแรกก็ได้ หรืออาจใช้เพื่อการศึกษาทั่วไปก็ได้ แต่เป็นรายการที่ต้องสร้างแรงจูงใจแก่ผู้ชมมากยิ่งขึ้น ต้องให้ผู้ชมสนใจอยากติดตาม โดยผู้ชมไม่มีความรู้สึกว่าการผลิตมุ่งมาสอนตน แต่กลับรู้สึกว่าเป็นรายการดีมีประโยชน์ น่าเรียนรู้ และเต็มใจชมโดยตลอด การผลิตรายการในรูปแบบนี้ ต้องมีความประณีตและเทคนิควิธีที่มีประสิทธิภาพสูง

3. รูปแบบรายการเพื่อเผยแพร่ข่าว (Information Format) เป็นกลุ่มรายการที่มุ่งใช้เป็นสื่อเสนอเทศแก่ประชาชนทั่วไป เพื่อสนองความสนใจใคร่รู้ ทันต่อเหตุการณ์ และสามารถปรับตัวตนเองให้เข้ากับความจริงก้าวหน้าของสังคมได้อย่างถูกต้อง โดยใช้เทคนิควิธีที่มีประสิทธิภาพสูงด้วย มิฉะนั้นผู้ชมจะหันไปหารายการวิทยุโทรทัศน์ประเภทบันเทิงได้ง่าย สิ่งที่เป็นจริงต้องแยกแยะให้เห็นถึงสาเหตุและสรุปให้ได้ ผู้วิเคราะห์ต้องเก่งและสามารถจับกลุ่มเป้าหมายได้จึงน่าสนใจวิธีการนี้ใช้ได้ดีมากในการเรียนการสอนทางโทรทัศน์ แต่ควรเป็นส่วนหนึ่งของรายการมากกว่าทำทั้งรายการ

สุรัชย์ ลิกขาบัณฑิต (2528 : 29) ได้กล่าวถึงรูปแบบการนำเสนอในบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง มีอยู่ 5 รูปแบบ ซึ่งประกอบไปด้วย

1. แบบบรรยาย (Lecture Format) การนำเสนอรายการแบบนี้มีลักษณะคล้ายคลึงกับการบรรยายของครูหน้าชั้นเรียน ถ้าผู้บรรยายไม่มีเทคนิคที่ดีในการบรรยาย ก็ทำให้รายการไม่น่าสนใจ

2. แบบอภิปราย (Panel Discussion Format) การนำเสนอแบบอภิปรายเป็นวิธีการนำเสนอที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับวิธีการแบบบรรยาย จะแตกต่างกันตรงที่มีผู้บรรยายหลายคน บรรยายเป็นช่วงสั้นๆ ตามประเด็นคำถามที่มีผู้อภิปรายตั้งขึ้น และอาจมีการโต้ตอบกันบ้าง สันทนาบ้าง เป็นการเปลี่ยนบรรยากาศ

3. แบบสัมภาษณ์ (Interview Format) เป็นรูปแบบรายการที่ผู้ผลิตจะต้องวางแผนในการสัมภาษณ์ มีการตั้งคำถามให้ตรงเป้า และเลือกเรื่องที่น่าสนใจ รวมทั้งภาพ ซึ่งจะทำให้รายการนั้นน่าสนใจยิ่งขึ้น ผู้สัมภาษณ์ที่ดีจะต้องมีความสามารถในการตั้งคำถาม ให้ผู้สัมภาษณ์ตอบให้ตรงเป้าหมาย ค่าใช้จ่ายในการผลิตรายการประเภทนี้ไม่สูงนัก สามารถใช้ได้กับเนื้อหาแทบทุกประเภท แต่รายการนี้ผลิตยากกว่ารายการ 2 แบบที่กล่าวมาแล้ว

4. แบบบรรยายภาพ (Off – Camera Narration Format) เป็นแบบรายการที่น่าสนใจกว่าแบบที่กล่าวมาแล้ว ใช้เวลาในการถ่ายทำมาก เสียค่าใช้จ่ายสูง มีลักษณะเป็นการบรรยายภาพ โดยไม่ปรากฏตัวผู้บรรยายได้ยินแต่เสียงเท่านั้น ภาพและเสียงที่บรรยายจะต้องสัมพันธ์กัน ส่วนใหญ่แล้วจะใช้เทคนิคในการตัดต่อ และผสมผสานให้เสร็จเรียบร้อยเสียก่อน แล้วจึงบรรยายภาพภายหลัง นิยมใช้ในโฆษณาสินค้า การแสดงการสาธิต เพราะเป็นวิธีที่แสดงเนื้อหาของภาพไปสู่เป้าหมาย

5. แบบนาฏการ หรือแบบแสดงบทบาท (Dramatization of Role Play Format) การนำเสนอแบบนี้เป็นแบบที่ดึงดูดความสนใจได้ดีที่สุด อาจจะใช้วิธีการผูกเรื่องแสดงสถานการณ์จำลองเป็นตอนสั้น ๆ รายการประเภทนี้ถ่ายทำยากที่สุด ต้องมีการวางแผนเขียนบท จัดเวที จัดฉากให้ดูเป็นจริงมากที่สุด อีกทั้งตัวผู้แสดงก็ต้องเลือกให้เหมาะสมกับบทบาท ถ้าผู้แสดงสมัครเล่น อาจจะต้องมีการฝึกซ้อมละครหลายครั้ง ถ้าใช้นักแสดงอาชีพจะประหยัดเวลาในการถ่ายทำได้มาก แต่ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง

ประพันธ์ พิพัฒน์สุข (2538 : 6-7) ได้กล่าวว่า รูปแบบหรือชนิดของเครื่องบันทึกภาพ มีการพัฒนารูปแบบของเครื่อง เพื่อให้ทันสมัยและสะดวกต่อการใช้งาน ตั้งแต่เริ่มยุคแรกๆ จนถึงปัจจุบัน ซึ่งชนิดของเครื่องบันทึกภาพ สามารถแบ่งได้เป็น 3 แบบ เช่นเดียวกับเครื่องบันทึกเสียง คือ

1. แบบม้วน (Reel)

เป็นแบบเริ่มแรกซึ่งมีขนาดใหญ่มากขนาดความกว้างของสายเทปมีดังต่อไปนี้

- ความกว้างขนาด 2 นิ้ว ใช้ในสถานีส่งโทรทัศน์
- ความกว้างขนาด 1 นิ้ว ใช้ในงานอุตสาหกรรม สถานีโทรทัศน์

เครื่องถ่ายภาพเอกซเรย์

- ความกว้างขนาด $\frac{1}{2}$ นิ้ว ใช้เพื่อการศึกษา ใช้ตามบริษัท แบบนี้มีขนาดกะทัดรัด

2. แบบกล่อง (Catridge)

แบบนี้มีขนาดเล็กกะทัดรัดกว่าแบบม้วน และความกว้างของสายเทปมีขนาดเล็ก

- ความกว้างขนาด $\frac{1}{2}$ นิ้ว นิยมใช้เพื่อการศึกษา

3. แบบตลับ (Cassette)

แบบนี้เป็นแบบที่นิยมใช้ในปัจจุบัน มีใช้ 2 แบบด้วยกันคือ

- ความกว้างขนาด $\frac{3}{4}$ นิ้ว แบบมาตรฐาน “U”

- ความกว้างขนาด $\frac{1}{2}$ นิ้ว แบบ VHS เป็นแบบที่นิยมใช้ภายในบ้าน

สมบูรณ์ สงวนญาติ (2534 : 228) ได้แบ่งรูปแบบของบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง การศึกษาไว้ดังนี้

1. ใช้เป็นเครื่องมือในการสอน จัดทำเป็นบทเรียนสำเร็จรูป แล้วนำมาฉายให้นักเรียนชม ทำหน้าที่แทนครู
2. ใช้เสริมการสอนของครู โดยนำมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของระบบการสอน ซึ่งผู้สอนจะต้องวางแผนเตรียมการไว้ล่วงหน้า
3. ใช้เสริมการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษานำวิดีโอทัศน์ไปเปิดดูตามลำพังในยามว่าง
4. ใช้เป็นเครื่องมือในการสาธิต หรือใช้ในห้องทดลองปฏิบัติการเพื่อช่วยให้นักศึกษามองเห็นเหตุการณ์อย่างใกล้ชิด
5. ใช้เป็นเครื่องมือในการฝึกทักษะด้านต่างๆ จะช่วยให้นักศึกษามองเห็นข้อบกพร่องของตนเอง เพื่อหาทางปรับปรุงให้ดีขึ้น
6. ใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมเหตุการณ์และความรู้ในสาขาวิชาต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาหาความรู้ในการบันทึกเรื่องราวลงในเส้นเทป อาจบันทึกจากรายการโทรทัศน์จากภาพยนตร์ หรือจากกล้องโทรทัศน์ก็ได้
7. ใช้เป็นสื่อรวมสื่อการสอนหลาย ๆ ประเภทไว้ด้วยกัน เพื่อความสะดวกในการเตรียมสื่อการสอนของครู
8. ใช้แก้ปัญหาการขาดแคลนผู้สอนในสถาบันการศึกษาโดยเชิญผู้รู้มาบรรยาย โดยให้นักศึกษานั่งเรียนตามห้องเรียน ซึ่งมีเครื่องรับโทรทัศน์ติดตั้งไว้

2.3 การผลิตบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง

การผลิตบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองจำเป็นต้องดำเนินการไปตามขั้นตอนเพื่อความสะดวกในการจัดทำและบรรลุถึงจุดมุ่งหมายในการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ

สุรัชย์ ลิกขาบัณฑิต (2528 : 26-28) ได้กล่าวถึงการดำเนินงานในการผลิตบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง ซึ่งสามารถแยกได้เป็น 3 ขั้นตอนใหญ่ คือ

1. การวางแผนผลิตรายการ เป็นขั้นตอนแรกที่มีความสำคัญมาก เพราะการวางแผนที่ดี ย่อมส่งผลถึงรายการที่จะผลิตออกมาด้วย ขั้นตอนของการวางแผนการผลิตคือ

1.1 ศึกษาจุดมุ่งหมายและเป้าหมายจากเนื้อหาในหลักสูตรนั้นๆ แล้วนำเนื้อหามาวิเคราะห์ กำหนดกลุ่มเป้าหมาย (Target Group) และกลุ่มเป้าหมายเชิงพฤติกรรม เพื่อให้สามารถวัดได้และควรกำหนดวิธีการนำไปใช้ด้วยว่าจะนำไปใช้ในการสอนลักษณะอย่างไร เช่น นำบทเรียน อธิบายเนื้อหาบทเรียน หรือสรุปบทเรียน

1.2 รวบรวมทรัพยากรและศึกษาข้อขัดข้องในการผลิต ทั้งสองสิ่งนี้จำเป็นต้องทำควบคู่กันไป โดยจะต้องศึกษาว่ามีแหล่งทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ในกระบวนการผลิตอะไรบ้าง มีเพียงพอหรือไม่ ถ้าไม่มีจะหาได้จากแหล่งใด ถ้าหาไม่ได้จะอย่างไร เช่น เครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์ บุคลากร งบประมาณ เป็นต้น

1.3 เขียนหัวข้อ เนื้อหา และเลือกแบบการนำเสนอ ผู้ผลิตรายการจะต้องนำเนื้อหาจากตำราเรียนมาเขียนเป็นแบบการนำเสนอที่เหมาะสมกับลักษณะสื่อโทรทัศน์ รูปแบบการนำเสนอทางโทรทัศน์ที่เป็นที่นิยม ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบอภิปราย แบบบรรยาย แบบนาฏกรรม และแบบบรรยายภาพ (โดยไม่ให้เห็นตัวผู้บรรยาย)

2. การเตรียมการผลิตบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

2.1 เขียนบท (Script) เป็นการวางโครงสร้างของบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง ควรเขียนเพื่อให้สนองจุดมุ่งหมายของการศึกษา มุ่งให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมาย

2.2 เตรียมบุคลากร ในขั้นนี้ผู้ผลิตบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองจะต้องติดต่อกับบุคคลที่ทำหน้าที่ต่าง ๆ ได้แก่ ผู้เขียนบท ผู้กำกับรายการฝ่ายเทคนิค และผู้แสดง เพื่อนัดแนะซักซ้อมความเข้าใจให้เป็นที่ยตรงกัน

2.3 เตรียมงานศิลปะที่จำเป็นจะต้องใช้ในการผลิตบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง ซึ่งการเตรียมงานศิลปะจะต้องอยู่ภายใต้การแนะนำของผู้ผลิตรายการและผู้กำกับ เพื่อให้งานศิลปะสนองจุดมุ่งหมายของรายการ อีกทั้งมีความเหมาะสมกับการสื่อความหมายทางโทรทัศน์

2.4 เตรียมฉากและอุปกรณ์

2.5 เตรียมสิ่งอื่นๆ เช่น เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายผู้แสดง ดนตรี เสียงประกอบ

2.6 การซ้อมเป็นขั้นตอนสุดท้าย ซึ่งจะต้องซักซ้อมทั้งฝ่ายเทคนิคและผู้แสดง

3. การดำเนินรายการ เป็นขั้นที่จะทำการผลิตบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง ซึ่งจะได้ปฏิบัติตามขั้นตอนต่างๆ ดังที่กล่าวมาแล้วอย่างเคร่งครัด ความผิดพลาดของการผลิตรายการที่จะมีขึ้นในขั้นนี้ก็มีน้อย นั้นย่อหมายถึงรายการที่ได้จะมีคุณภาพติดตามตัวไปด้วย ซึ่งความสำเร็จของการดำเนินรายการขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้กำกับรายการและคณะผู้ร่วมงานทุกคน ในขั้นนี้ก็จะเริ่มการถ่ายทำตามบทที่ได้เขียนไว้ จากนั้นจึงนำมาตัดต่อเพื่อเรียบเรียงภาพให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงบันทึกเสียงบรรยาย เสียงดนตรี และเสียงประกอบต่างๆ

2.4 การวางแผนและขั้นตอนการผลิตบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองเพื่อการศึกษา

ก่อนที่จะลงมือผลิตบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง ชิน คล้ายปาน และคนอื่นๆ (2528 : 20-22) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรจะมีการวางแผนและมีขั้นตอนการผลิต ดังต่อไปนี้

1. เนื้อหา เตรียมเรื่องที่จะนำมาผลิตบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง ต้องคำนึงถึง
 - 1.1 เรื่องที่จะนำมาผลิตบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองเราต้องการสอนอะไรให้กับผู้ดูระดับใด
 - 1.2 วัตถุประสงค์ของการใช้บทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง และกลุ่มเป้าหมาย
 - 1.3 เราต้องเน้นอะไร รวมถึงการประเมินผลบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองที่เสนอ
2. เวลา กำหนดระยะเวลาที่มีความสำคัญมากในการผลิตบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง
 - 2.1 กำหนดระยะเวลาในการผลิตรายการสำเร็จเรียบร้อย
 - 2.2 ระยะเวลาที่ใช้ในการผลิตรายการทั้งหมด ตั้งแต่ต้นจนจบ
 - 2.3 เวลาของรายการมีความยากมากน้อยเพียงใด
3. ค่าใช้จ่าย ปัจจุบันการดำเนินงานทุกอย่างขึ้นอยู่กับงบประมาณ การผลิตบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองมีลักษณะเช่นเดียวกัน คือต้องคำนึงถึง
 - 3.1 งบประมาณค่าใช้จ่ายในการผลิตบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง มีมากน้อยเพียงใด
 - 3.2 เครื่องมือ อุปกรณ์ที่ใช้ในการถ่ายทำบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง มีมากน้อยเพียงใด
 - 3.3 บุคลากรที่จะมาทำงานมีจำนวนเท่าไร

2.5 วิธีการเขียนบทถ่ายทำบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง

อรนุช เลิศจรยารักษ์ (2544 : 41) ได้กล่าวว่า การเริ่มการเขียนบทบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง มี 3 ขั้นตอน คือ

1. กำหนดวัตถุประสงค์และกลุ่มเป้าหมาย การเขียนทุกชนิด สิ่งแรกที่ต้องคำนึงถึงก่อนลงมือเขียนคือ วัตถุประสงค์ของการเขียน เขียนไปเพื่ออะไร เขียนเพื่อใคร ต้องกำหนดวัตถุประสงค์ให้แน่นอนก่อนว่าเราต้องการให้รายการของเราให้อะไรแก่ผู้ชม และดูกลุ่มเป้าหมาย (Target Audience) ของผู้ชมรายการของเรา ว่าต้องการผู้ชมอยู่ในเพศใด อยู่ในช่วงอายุ การศึกษา สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจแบบใด

2. กำหนดระยะเวลาและรูปแบบของรายการ เพื่อกำหนดรูปแบบรายการให้เหมาะสมกับระยะเวลาของรายการ

3. กำหนดหัวข้อเรื่อง ขอบข่ายเนื้อหา ค้นคว้า และลงมือเขียน เมื่อทราบเงื่อนไขต่าง ๆ ดังกล่าวมาในตอนต้นแล้ว จะทำให้เรากำหนดหัวข้อเรื่องและขอบข่ายเนื้อหาได้ง่ายขึ้น จากนั้นจึงเริ่มค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องที่สุดมาแล้วจึงลงมือ เมื่อเขียนแล้วควรตรวจสอบข้อเท็จจริง เพื่อให้ได้บทบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองที่ดีที่สุด

การเขียนบทถ่ายทำบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง เป็นการเขียนชี้แจงการผลิตบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองในรายละเอียดทั้งส่วนภาพ (Video) และเสียง (Audio) ซึ่งขั้นนี้เป็นขั้นที่ต้องใช้การสร้างจินตนาการและประสบการณ์ของผู้เขียนบทเป็นอย่างมาก ชิน คล้ายปาน และคนอื่น ๆ (2528 : 31) ได้เสนอขั้นตอนการเขียนบทถ่ายทำบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองไว้ดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลและทรัพยากรที่จะนำมาทำรายการ
2. คัดเลือกเนื้อหาให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของรายการ
3. กำหนดรายละเอียดในบทบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองตามความสามารถของอุปกรณ์ที่มีอยู่ รวมทั้งงบประมาณและเจ้าหน้าที่ที่จะทำการถ่ายทำ
4. ผู้เขียนบทจะต้องเคาะความรู้สึกว่าผู้ชมต้องการอะไร และจะต้องสนองตอบอย่างไร
5. ความต่อเนื่องของเนื้อหา เป็นสิ่งจำเป็นที่ทำให้ผู้ชมคอยติดตามรายการ
6. ภาพและคำบรรยายจะต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน
7. ข้อความที่ใช้เขียนบทถ่ายทำบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง จะต้องใช้ประโยคง่าย ๆ สั้น ๆ แต่สื่อความหมายได้ดีและเขียนให้อ่านง่าย
8. แทรกข้อคิดเห็น เพื่อให้ผู้ชมมีส่วนร่วม
9. บทบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองจะต้องดึงดูดความสนใจและชวนใจให้ผู้ชมติดตามรายการ

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองทั้งต่างประเทศและในประเทศ

งานวิจัยต่างประเทศ

โฮล์ม (Holmes. 1960 : 54) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนทางโทรทัศน์กับการเรียนกับครูในชั้นเรียน ในการทำปฏิญาณนิพนธ์ระดับปริญญาเอก ที่มหาวิทยาลัยมิชิแกน เพื่อศึกษาว่าการสอนทางโทรทัศน์จะช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครูได้เพียงไร ผลการวิจัยพบว่า 90% ของนักเรียนที่เรียนทางโทรทัศน์กับนักเรียนที่เรียนในชั้นเรียนธรรมดา มีผลการเรียนไม่แตกต่างกัน การสอนทางโทรทัศน์ ได้ผลดีในการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ การสอนแบบเดิมให้ผลดีในวิชาภาษาอังกฤษ เด็กฉลาดชอบการเรียนแบบเดิม เด็กที่มีสติปัญญาปานกลางและต่ำ ชอบการเรียนทางโทรทัศน์ จึงสรุปได้ว่าสามารถนำโทรทัศน์มาช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครูที่มีความสามารถได้

มหาวิทยาลัยเพอร์ดู (Purdue University. 1967 : 146-150) ได้ทำการวิจัยเพื่อพิจารณาจุดแข็งคดของนิสิตที่มีต่อการสอนโดยใช้โทรทัศน์วงจรปิด ในวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และวิชาการปกครอง โดยสอนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตในชั้นต่างๆ จำนวน 21 – 51 คน ผลการวิจัย โดยเฉพาะวิชาวิทยาศาสตร์ ซึ่งสอนวิชาแบบคี่เรียนทั่วไป พบว่า ผู้เรียนวิชานี้รู้สึกว่าเขาเรียนรู้อย่างมาก วิชาที่น่าสนใจ โทรทัศน์ช่วยให้เห็นได้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น คือ มีคุณค่ามากในการสาธิต ช่วยให้เรียนด้วยความตั้งใจได้ง่ายขึ้น

กุสตาฟส์สัน (Gustavsson. 1982 : 59-62) ได้ทดลองใช้โทรทัศน์สอนในโรงเรียนอาชีวศึกษาในประเทศสวีเดน (Sodertalje Vocational School) ผลของการทดลองปรากฏดังนี้

1. โทรทัศน์เป็นนิมิตใหม่ที่จะใช้เป็นสื่อได้อย่างดีในการให้ความรู้
2. นักเรียนสนใจและประหยัดเวลาในการสอน เพิ่มเปอร์เซ็นต์ในการรับรู้แก่นักเรียน 25 – 30 เปอร์เซ็นต์
3. สามารถแสดงเทคนิคต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน
4. ประสิทธิภาพการสอนของครูเพิ่มขึ้น

จากงานวิจัยข้างต้นที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองนั้น จะเห็นได้ว่าวีดิทัศน์สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับเนื้อหาวิชาที่หลากหลาย และยังสามารถพัฒนาการนำเสนอให้แตกต่างออกไปเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน การนำเสนอด้วยภาพเคลื่อนไหวเข้ามาผสมผสานกับคำบรรยายที่เป็นทั้งตัวหนังสือและเสียงบรรยายได้อย่างลงตัวนั้น เหมาะสมกับการนำเสนอเนื้อหาทางด้านการเจรจาที่ต้องการให้ผู้เรียนเห็นภาพการจำลองสถานการณ์ได้อย่างสมจริง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้และความเข้าใจในเรื่องสวัสดิภาพการจราจรได้ดียิ่งขึ้น

งานวิจัยภายในประเทศ

สิริเสก ชื่นมนัส (2540 : 67) ได้พัฒนารูปแบบบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง เพื่อลดอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของพนักงานแก้ไขไฟฟ้าขัดข้อง การไฟฟ้านครหลวง จากการทดลองโดยการประเมิน ผลการฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ พนักงานแก้ไขไฟฟ้าขัดข้องทุกคน เกิดการเรียนรู้หลัง จากได้ชมบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 ซึ่งเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการ ศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองนี้ช่วยส่งเสริมความรู้ ทักษะ และลดอุบัติเหตุในการปฏิบัติ งานของพนักงานแก้ไขไฟฟ้าขัดข้อง

จากการสัมภาษณ์กลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่ม จำนวน 30 คน ทุกคนให้ความเห็นว่าการทดลองครั้งนี้ บทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองให้ประโยชน์ในการเรียนรู้เป็นอย่างมาก สามารถเพิ่มพูนความรู้และทักษะปฏิบัติที่จะต้องลงมือปฏิบัติจริงตามขั้นตอนที่ถูกต้องและปลอดภัยภายหลัง จากที่ได้ชมบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองแล้ว

อนัญญา ประสงค์พร (2540 : 56) ได้พัฒนาบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองการสอนเรื่อง พืชและการผสมพันธุ์ของพืชดอก เพื่อใช้สอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยทำการทดลองใน โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางเขต จำนวน 4 โรงเรียน ผลการทดลองพบว่าบทเรียน โทรทัศน์ด้วยตนเองการสอนเรื่องพืชและการผสมพันธุ์ของพืชดอกมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ มาตรฐาน 90/90

สมปราชญ์ สมณะ (2541 : 91) ได้ศึกษาผลการเรียนรู้ด้านทักษะปฏิบัติของนิสิต วิชาเอกเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่เรียนโดยใช้บทเรียนบทเรียน โทรทัศน์ด้วยตนเองแบบโปรแกรม และบทเรียนบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองแบบสาริต ผลการทดลองพบว่า นิสิตที่เรียนด้วยบทเรียนบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองแบบโปรแกรม และนิสิตที่เรียน ด้วยบทเรียนบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองแบบสาริต 5 เรื่อง ได้แก่ อุปกรณ์ที่สำคัญในการผลิต บทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองเบื้องต้น การจัดแสง คำสั่งกล้องและภาษาภาพ กระบวนการผลิต บทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง และการตัดต่อบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนทุกเรื่อง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เจษฎาภา เหลืองขมิ้น (2541 : 42) ศึกษาการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้และความ คงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษจากบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองที่มีพื้นหลังภาพต่างกัน ผล การทดลองพบว่า

1. ผลการเรียนรู้คำศัพท์ของนักเรียนกลุ่มที่เรียนจากบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง ประกอบการสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่มีพื้นหลังภาพคำศัพท์ที่มีลักษณะที่พรางมัว สูงกว่ากลุ่มที่ เรียนจากบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองที่มีพื้นหลังภาพคำศัพท์เป็นพื้นสี และกลุ่มที่เรียนจากบทเรียน โทรทัศน์ด้วยตนเองที่มีพื้นหลังภาพคำศัพท์ที่มีลักษณะชัดเจน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนผลการเรียนรู้คำศัพท์ของนักเรียนกลุ่มที่เรียน จากบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองที่มีพื้นหลังภาพ

คำศัพท์เป็นพื้นสี และกลุ่มที่เรียนจากบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองที่มีพื้นหลังภาพคำศัพท์ที่มีลักษณะที่ชัดเจนไม่แตกต่างกัน

2. ความคงทนในการจำคำศัพท์หลังจากเรียนผ่านไป 2 สัปดาห์ ของกลุ่มที่เรียนจากวีดิทัศน์ประกอบการสอนคำศัพท์จากภาษาอังกฤษ ที่มีพื้นหลังภาพคำศัพท์ที่พรางมัวสูงกว่ากลุ่มที่เรียนจากบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองที่มีพื้นหลังภาพคำศัพท์ที่ชัดเจน และกลุ่มที่เรียนจากบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองที่มีพื้นหลังภาพเป็นพื้นสี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนความคงทนในการจำคำศัพท์ของนักเรียนกลุ่มที่เรียนจากบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองที่มีพื้นหลังภาพคำศัพท์ที่มีลักษณะที่ชัดเจน และกลุ่มที่เรียนจากบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองที่มีพื้นหลังภาพคำศัพท์เป็นพื้นสี ไม่แตกต่างกัน

กัลยาณี จิรินันต์กุล (2542 : 44) ทำการศึกษาผลการเรียนรู้จากการเรียนด้วยบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองเรื่อง การเข้าพบและการสาธิต ของนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สังกัดกรมอาชีวศึกษา ผลการทดลองพบว่า บทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 90/90 และการเปรียบเทียบผลจากการเรียนรู้ระหว่างกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง กับกลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยการสอนปกติ ผลจากการทดลองพบว่านักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง มีผลการเรียนรู้ดีกว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พิศิษฐ์ กาญจนพิมาย (2543 : 114) ได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองเพื่อการอบรมการเป็นผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์ ของนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยสยาม ผลการทดลองพบว่า บทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

วิโรจน์ คงอยู่เย็น (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการพัฒนาบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองประกอบการสอนวิชาชีพ เรื่องการเลี้ยงไก่เนื้อ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยม ศึกษาปีที่ 1 – 3 โรงเรียนบ้านจรัส สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า บทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85/85

ธัญวดี มงคลพันธุ์ (2544 : 37) ได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนารายการวีดิทัศน์สำหรับฝึกอบรมครูประถมศึกษา เรื่องรูปแบบการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองเป็นครูผู้สอนระดับประถมศึกษา โรงเรียนศิริวิทยา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ผลจากการทดลองพบว่า ผู้เข้าอบรมมีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. เอกสารเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3.1 ความหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

จากการศึกษาค้นคว้ามีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้หลายแนวคิด ดังนี้

พัชรี พลาวงศ์. (2528 : 83) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเองว่า เป็นวิธีเรียนชนิดหนึ่งที่มีโครงสร้าง มีระบบที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้ การเรียนแบบนี้ผู้เรียนมีอิสระในการเลือกเรียนตามเวลา สถานที่ ระยะเวลาในการเรียนแต่ละบท แต่จะต้องอยู่จำกัดภายใต้โครงสร้างของบทเรียนนั้นๆ เพราะในแต่ละบทเรียนจะมีวิธีเรียนชี้แนะไว้ในคู่มือ (Study Guide)

เพ็ญสุข ภูตระกูล (2528 : 17) ให้ความหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้ว่าเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งจัดขึ้นโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียน ตลอดจนการบรรลุถึงวัตถุประสงค์ด้วยตนเอง กิจกรรมที่จัดขึ้นมุ่งให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ ครูจะเป็นผู้แนะนำและเตรียมอุปกรณ์ ตลอดจนสถานที่ให้ศึกษาค้นคว้า การที่นักเรียนได้เรียนและทำงานที่ใจรักก่อให้เกิดแรงกระตุ้นในการเรียน นักเรียนจะค่อยๆ พัฒนาและปรับปรุงแก้ไขตนเองจนสามารถศึกษาค้นคว้าและเรียนด้วยตนเองได้ในที่สุด

โนลด์ (Knowles. 1975 : 18) นักการศึกษาผู้ใหญ่ผู้เริ่มใช้คำนี้เป็นครั้งแรก ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้ว่า เป็นกระบวนการที่บุคคลใช้ในการสร้างความต้องการในการเรียนรู้ การตั้งจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ การทำกิจกรรมเพื่อค้นหาความรู้ เช่น การค้นคว้า เอกสารจากแหล่งความรู้ต่างๆ การพบปะบุคคล การเลือกและกำหนดแผนการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ กิจกรรมส่วนใหญ่เกิดขึ้นด้วยตนเอง อาจจะโดยได้รับหรือไม่ได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่นก็ตาม

กริฟฟิน (Griffin. 1983 : 153) อธิบายว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้เฉพาะของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง โดยมีเป้าหมายไปสู่การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของตน และความสามารถในการวางแผนปฏิบัติการ และประเมินผลการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้เป็นเฉพาะบุคคล

บรูคฟิลด์ (Brookfield. 1984 : 59-71) ได้ให้ความหมายที่กระชับขึ้นว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง การเป็นตัวของตัวเอง ควบคุมการเรียนรู้ของตนเอง มีความเป็นอิสระโดยอาศัยความช่วยเหลือจากแหล่งภายนอกน้อยที่สุด

เจฟฟรีส์ (Jeffries. 1990 : 17) ให้คำจำกัดความของ “การเรียนรู้ด้วยตนเอง” คือ การเรียนซึ่งผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มหรือเพียงคนเดียว ซึ่งการศึกษาค้นคว้านี้ อาจจะเป็นส่วนหนึ่งของวิชาที่เรียน โดยไม่มีครูมาควบคุมโดยตรง การเรียนแบบนี้ทำให้

ผู้เรียนต้องใช้ความรับผิดชอบอย่างมากต่อสิ่งที่เรียน วิธีการเรียน และเวลาในการเรียน ซึ่งจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินตนเองได้อีกด้วย

จากความหมายที่นักวิชาการหลายท่านได้ให้ไว้พอสรุปได้ว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นแนวคิดหนึ่งในการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจในสิ่งที่ตนอยากเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นกระบวนการศึกษาของบุคคลที่เรียนมีอิสระในการเลือกเรียน แต่ต้องจำกัดภายใต้โครงสร้างของบทเรียนนั้นๆ ซึ่งในการเรียนรู้ด้วยตนเองนั้นจะมีจุดมุ่งหมาย มีการวางแผนในการเรียน มีการเลือกทรัพยากรในการเรียน เลือกวิธีการเรียนที่เหมาะสม และมีการประเมินผลการเรียนด้วยตนเอง

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความสำคัญต่อการเรียนการสอนและการจัดการศึกษา ดังนั้นเมื่อนำมาใช้ร่วมกับเทคโนโลยีทางการศึกษา จะทำให้สภาพการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ และสนับสนุนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมหรือลงมือปฏิบัติการตอบสนองหรือข้อมูลย้อนกลับในการเรียนอย่างจับพลงัน มีการเสริมแรงเป็นระยะ ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์มีพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตามความสนใจและวุฒิภาวะของตนเอง

3.2 ลักษณะและประเภทของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต (2528 : 287) ได้กล่าวถึง การเรียนรู้ด้วยตนเองในรูปแบบของบทเรียนโมดูล (Instructional Module) มีลักษณะดังนี้

1. ให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเอง นั่นคือ สามารถเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้คอยดูแลให้คำปรึกษาเท่านั้น
2. วัตถุประสงค์และกิจกรรมการเรียน ควรจะจัดให้มีลักษณะที่ดี เพื่อให้ผู้เรียนเรียนได้ด้วยความเข้าใจและเกิดความรู้ตามลำดับ ไม่สับสน และจะได้เป็นการเพิ่มพูนความรู้ทีละน้อยๆ ตามขั้นตอน
3. จูงใจผู้เรียนในทุกๆ กิจกรรมการเรียน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสนใจ เรียนด้วยความอยากรู้ อยากเห็น ซึ่งจะเป็นผลให้การเรียนนั้นมีความหมายมากขึ้นสำหรับเขา
4. ภาษาที่ใช้ชัดเจน ถูกต้อง และเหมาะสมกับระดับความรู้และระดับชั้นของผู้เรียน
5. เนื้อหามีความถูกต้อง คำอธิบายชัดเจน ซึ่งจะเป็นการทำให้ผู้เรียนเข้าใจ ไม่ไขว่ไขว
6. ให้ผู้เรียนมีพัฒนาการหลายด้านในเนื้อหาบทเรียนบางเรื่อง บางตอนหรือบางบท อาจจะมีการจำเป็นต้องให้ผู้เรียนได้มีพัฒนาการด้านเจตคติ มีความซาบซึ้งและเห็นคุณค่าด้วยนอกเหนือจากความรู้และทักษะ

วัชร บุณยสิงห์ (2526 : 417-418) ได้สรุปวิธีการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ของนักเรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคลไว้ดังนี้

1. จัดแผนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับระดับความสามารถและความสนใจของนักเรียน เช่น จัดชั้นเร่งรัดสำหรับนักเรียนที่เรียนเก่ง มีตำราที่ใช้เรียนด้วยตนเอง จัดสอนซ่อมเสริม
 2. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน เช่น การมอบหมายงานระดับความสามารถหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
 3. ใช้สื่อการสอนให้เหมาะสมตามระดับความสามารถของผู้เรียน
 4. การประเมินผลควรกำหนดให้เหมาะสมกับรายวิชาและนักเรียนที่เกี่ยวข้อง
- กาเย่ (Gagne'. 1974 : 187) ได้แบ่งประเภทของการเรียนรู้ด้วยตนเอง ออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

1. แผนการเรียนรู้อิสระ (Independent Study Plan) เป็นการเรียนรู้ที่ครูกับนักเรียนตกลงกันในเรื่องของจุดมุ่งหมายของการเรียน แล้วให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าให้บรรลุจุดมุ่งหมายด้วยตนเอง
2. ศึกษาด้วยการควบคุมตนเอง (Self-Directed Study) จะมีการตกลงในจุดมุ่งหมายเฉพาะกำหนดเอาไว้ แต่วิธีการศึกษานั้นเป็นเรื่องของนักเรียน ครูอาจแนะนำการอ่านและจัดเตรียมวัสดุไว้ให้แล้ว
3. โปรแกรมผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-Centered Programs) เป็นโปรแกรมที่จัดขึ้นกว้างๆ แล้วเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนโดยมีวิชาหลัก วิชาเสริม และวิชาเลือก
4. เรียนตามความเร็วของตน (Self-Pacing) เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเรียนตามอัตราความเร็วหรือความสามารถของตนเอง มีการกำหนดจุดมุ่งหมายไว้ ตลอดจนเกณฑ์ต่างๆ ไว้ทุกคนเหมือนกัน ต่างกันที่เวลาที่ใช้ในการเรียน
5. การเรียนการสอนที่ผู้เรียนกำหนดเอง (Student-Determined Instruction) นักเรียนเลือกจุดมุ่งหมายกำหนดเอาเอง ทดสอบเอง มีเสรีที่จะทำจุดมุ่งหมายใดก็ได้

3.3 ประโยชน์ของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การเรียนรู้ด้วยตนเองมีประโยชน์หลายประการ ซึ่ง วีระ ไทยพานิช (2528 : 126) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้ดังนี้

1. นักเรียนสามารถเรียนรู้ตามความสามารถของตนเอง
2. เป็นการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
3. นักเรียนมีอิสระมากกว่าการสอนแบบปกติ
4. เป็นการจูงใจนักเรียน และนักเรียนจะชอบบรรยากาศในโรงเรียนมากขึ้น
5. ครูมีเวลาที่จะทำงานกับนักเรียนเป็นรายบุคคลเมื่อนักเรียนต้องการ

นอกจากนี้ ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2533 : 188) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการสอนแบบเรียนรู้ด้วยตนเองไว้ 4 ประการ คือ

1. หลักสูตรหรือรายวิชาถูกจัดไว้อย่างมีระเบียบ
2. ระบบการวัดผล ประกอบด้วยเครื่องวัดระดับความรู้ที่จะเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. เอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้เรียนอย่างกว้างขวางตามบุคลิกภาพของผู้เรียน
4. กระบวนการสอนเหมาะสมกับบุคลากรในหน่วยงาน

จากประโยชน์ของการเรียนด้วยตนเอง จะเห็นได้ว่าสามารถเกื้อหนุนสภาพการเรียนรู้ ทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ผู้เรียนมีโอกาสร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสนใจ มีโอกาสได้รับข้อมูลย้อนกลับทันที อีกทั้งยังได้รับการเสริมแรงตลอดเวลาในระหว่างการเรียน

3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยตนเองทั้งต่างประเทศและในประเทศ

งานวิจัยต่างประเทศ

บ็อกซ์ (Box. 1983 : 1886-A) ได้ศึกษาลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้ด้วย การนำตนเองของนักศึกษาที่กำลังเรียนอยู่และผู้ที่สำเร็จการศึกษาด้านโปรแกรมพยาบาลจาก Tulsa Junior College เมือง Tulsa มลรัฐ Oklahoma กลุ่มตัวอย่างจำนวน 477 คน ใช้ SDLRS เป็นเครื่องมือในการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อเปรียบเทียบโดยอายุและเพศ แต่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญในด้านคะแนนความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองกับเกรดเฉลี่ยสะสม

แกด (Gad. 1986 : 1993-A) ได้ศึกษาเรื่องการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ในฐานะที่เป็นองค์ประกอบของการฝึกอบรมในอนาคต กลุ่มตัวอย่างเป็นลูกจ้าง 132 คน จากหน่วยงานต่างๆ ผลการวิจัยพบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในด้านความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของลูกจ้างแผนกต่างๆ บรรยากาศขององค์การไม่เกี่ยวข้องกับความพร้อมของลูกจ้าง แต่ตัวแปรบางตัว เช่น ระดับการศึกษา ระดับความอาวุโส มีผลกระทบโดยตรงต่อความพร้อม ข้อสรุปที่สำคัญคือ การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะเป็นตัวแปรที่สำคัญในการฝึกอบรมในอนาคต

เกรย์ (Grey. 1986 : 1218-A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของคะแนนความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้จัดการบริษัทที่ดำเนินกิจการโทรศัพท์ในฮ่องกง กับระดับของการจัดการอัตราการปฏิบัติงานในด้านการจัดการ และความสามารถในการรับรู้ปัญหา การสร้างสรรค์ และระดับการเปลี่ยนแปลงตามสภาพลักษณะงานที่ควรจะเป็น ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองกับการจัดการในด้านต่างๆ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับเพศ อายุ และเชื้อชาติ

แมคคาร์ธี (McCathy. 1986 : 3279-A) ได้ศึกษาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและเจตคติของนักศึกษาระดับปริญญาตรีวิชาเอกคณิตศาสตร์ ระหว่างนักศึกษาอายุน้อยกับนักศึกษาที่มีอายุมาก โดยใช้ SDLRS และ MAS (The Math Attitude Scale) ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาอายุ

น้อยมีระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในระดับปานกลาง และมีเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์เชิงลบ นักศึกษาที่มีอายุมากมีระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในระดับปานกลางและสูงกว่า มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ แต่ยังมีความกังวลต่อการเรียนเช่นเดียวกับนักศึกษาอายุน้อย

งานวิจัยภายในประเทศ

ผดุง พรหมมูล (2537 : 96) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างชุดพัฒนาตนเองเรื่องมนุษย์สัมพันธ์กับหัวหน้าภาควิชาในสถาบันราชภัฏ โดยสร้างชุดการเรียนรู้แบบบทเรียนโปรแกรมขึ้นตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา แล้วนำไปทดลองโดยให้กลุ่มตัวอย่างนำไปศึกษาด้วยตนเองเป็นเวลา 45 วัน ซึ่งได้ค่าจากการทดลองคือ 86.75/90.71 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของชุดพัฒนาด้วยตนเองหลังการศึกษาสูงกว่าก่อนการศึกษาย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เยาวมาลย์ ไสวรรณ (2537 : 95-97) ได้ทำการวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ในระดับประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า

1. คะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดกับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภายหลังการฝึกของกลุ่มทดลองมีความสัมพันธ์กันในระดับ .92 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่ากลุ่มทดลองทำคะแนนแบบฝึกหัดสูง คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก็สูงตาม

2. ผลต่างของคะแนนหลังฝึกกับก่อนฝึกของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคะแนนความคงทนในการเรียนรู้ของกลุ่มทดลองไม่แตกต่างกัน

สิริรัตน์ สัมพันธ์ยุทธ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง 4 องค์ประกอบ โดยเรียงจากมากไปหาน้อยคือ การเปิดใจรับโอกาสที่จะเรียน มีความรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเอง มีความรักที่จะเรียน และมองอนาคตในแง่ดี องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยปานกลางมี 4 องค์ประกอบคือ มีความคิดสร้างสรรค์มีทักษะที่จำเป็นในการเรียนและแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มและมีอิสระในการเรียน และเชื่อมั่นว่าตนเองเป็นผู้เรียนที่ดีได้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง 39 ข้อ และระดับปานกลาง 19 ข้อ ค่าเฉลี่ยในระดับต่ำไม่มี เมื่อเปรียบเทียบตามตัวแปรอิสระพบว่า ในด้านเพศ นักศึกษาชายและหญิงมีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยรวม และในรายองค์ประกอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติคือ ค่าเฉลี่ยของนักศึกษาชายสูงกว่านักศึกษาหญิงในด้านต่อไปนี้คือ การเปิดใจรับโอกาสที่จะเรียน เชื่อมั่นว่าตนเองเป็นผู้เรียนที่ดีได้ มีความคิดริเริ่มและมีอิสระในการเรียน มีความรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเอง มีทักษะที่จำเป็นในการเรียน และแก้ปัญหา มีความรักที่จะเรียน มองอนาคตในแง่ดี และโดยรวมทั้ง 8 องค์ประกอบ มีเพียง

องค์ประกอบเดียวคือ มีความคิดสร้างสรรค์ ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มอายุและสาขาวิชา ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งในรายองค์ประกอบและโดยรวมทั้ง 8 องค์ประกอบ การเปรียบเทียบด้านผลการศึกษพบว่า แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเพียงองค์ประกอบเดียวคือ มีทักษะที่จำเป็นในการเรียนและแก้ปัญหา ซึ่งพบว่า นักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยของผลการเรียนมากกว่า 2.30 มีค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบดังกล่าวสูงกว่า นักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยผลการเรียนเท่ากับ 2.30 ส่วนอีก 7 องค์ประกอบและโดยรวม ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

มนัส ประเทืองจิตร (2542 : 59) ได้ทำการทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อฝึกทักษะกราฟิกเบื้องต้นสำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข จ.สมุทรปราการ ที่รับผิดชอบงานสุขศึกษาและประชาสัมพันธ์ ซึ่งใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 42 คน ทำการทดลองหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ โดยภาคทฤษฎีที่เกณฑ์มาตรฐาน 90/90 และภาคปฏิบัติที่เกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ซึ่งจากการทดลองพบว่า ประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาคทฤษฎี 93.67/91.13 และภาคปฏิบัติ 83.38/82.50

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นกระบวนการหนึ่งที่สำคัญต่อการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนแบบนี้ผู้เรียนจะเป็นผู้กำหนดแนวทางการเรียนตามความต้องการและความสามารถของตัวเอง ดังนั้นผู้เรียนจึงต้องมีความตั้งใจ มีความพยายาม มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความรับผิดชอบในการเรียน แล้วจะทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงและมีประสิทธิภาพ

4. เอกสารเกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

4.1 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

หลักการของสูตร

เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปตามแนวนโยบายการจัดการศึกษาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 จึงกำหนดหลักการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ดังนี้

1. เสริมสร้างความเป็นเอกภาพของชาติไทย มุ่งเน้นความเป็นไทย ควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นการศึกษาเพื่อมวลชน ที่ประชาชนทุกคนจะได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน โดยสังคมทุกส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

4. มีการกำหนดให้มีมาตรฐานการเรียนรู้ เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานการเรียนรู้ระหว่างช่วงชั้นการศึกษา มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา และมีการทดสอบตามมาตรฐาน

5. การจัดการเรียนรู้เน้นการบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา โดยให้ความยืดหยุ่นในเรื่องการจัดสรรและยึดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นหลัก

6. กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

7. เป็นหลักสูตรที่จัดการศึกษาได้ทุกรูปแบบ ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

จุดหมายของหลักสูตร

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขบนพื้นฐานความเป็นไทย โดยมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงงามในการดำเนินชีวิต ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา มุ่งมั่นพัฒนาตนเองและสังคม ประกอบอาชีพสุจริตและพึ่งตนเองได้

2. มีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักคิด ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างรอบคอบ มีเหตุผล มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการต่างๆ มีความสามารถในการสื่อสาร การจัดการ และใช้เทคโนโลยีที่จำเป็น

3. มีทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต มีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี มีสุนทรียภาพ มีความมั่นคงทางอารมณ์ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

4. มีความภูมิใจในความเป็นไทยและประวัติความเป็นมาของชาติไทย ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา และภูมิปัญญาไทย

5. มีความรักท้องถิ่น ประเทศชาติ เห็นคุณค่าของประโยชน์ส่วนรวม มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ พลังงาน และสิ่งแวดล้อม

การจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่กำหนดให้ใช้ในการจัดการศึกษา ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สำหรับผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่มเป้าหมาย และทุกรูปแบบการศึกษาสำหรับการจัดการศึกษาปฐมวัย ได้จัดให้มีหลักสูตรไว้โดยเฉพาะเพื่อเป็นการเตรียมผู้เรียนให้พร้อมในการเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วยหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน และสาระของหลักสูตรที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคมแต่ละท้องถิ่น

การจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีแนวดำเนินการดังนี้

1. จัดหลักสูตรต่อเนื่อง 12 ปี โดยจัดแบ่งเป็น 4 ช่วงชั้น คือ

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6

2. กำหนดสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.1 สาระการเรียนรู้ หมายถึง สาระและกระบวนการที่ใช้เป็นสื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 8 กลุ่ม

2.1.1 ภาษาไทย

2.1.2 คณิตศาสตร์

2.1.3 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

2.1.4 สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2.1.5 สุขศึกษาและพลศึกษา

2.1.6 ศิลปศึกษา

2.1.7 การงานและอาชีพ

2.1.8 ภาษาต่างประเทศ

โครงสร้างของสาระการเรียนรู้ดังกล่าว ประกอบด้วย สาระการเรียนรู้บังคับ และสาระการเรียนรู้เลือก ดังนี้

- สาระการเรียนรู้บังคับ เป็นสาระพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนทุกคน สำหรับภาษาต่างประเทศกำหนดเป็นภาษาอังกฤษในทุกช่วงชั้น

- สาระการเรียนรู้เลือก เป็นสาระที่ตอบสนองความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน รวมทั้งสนองความต้องการของผู้ปกครอง และชุมชน ทั้งด้านวิชาการ วิชาชีพ และเฉพาะทาง

2.2 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญของการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเพิ่มเติมจากการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระ เป็นการเชื่อมโยงและบูรณาการสาระการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระให้เข้ากับชีวิตจริง โดยการจำลองการใช้ชีวิตในสังคม ด้วยการให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมได้รับประสบการณ์ตรง นอกจากนี้ยังเป็นการจัดกระบวนการแนะแนวให้ผู้เรียนรู้จักตนเองและผู้อื่น รู้สภาพแวดล้อม รู้ปัญหา และรู้วิธีการที่จัดการกับตนเองอย่างสร้างสรรค์

3. สัดส่วนเวลาการจัดสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปตามหลักการ และบรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร จึงกำหนดสัดส่วนเวลาของสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ดังต่อไปนี้

3.1 ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1–3 และช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 มีเวลาประมาณปีละ 1,000 ชั่วโมง ให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ในเชิงบูรณาการ ตามความเหมาะสม เช่น การทำโครงการ และพิจารณามุ่งเน้นสาระที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ ได้แก่ ทักษะการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ และการคิดวิเคราะห์

การจัดสาระการเรียนรู้ของช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2 ซึ่งใช้เวลาโดยประมาณในการจัดสาระการเรียนรู้บังคับ 80% และเวลาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 20% สถานศึกษาสามารถยืดหยุ่นเวลาในการจัดการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระได้ตามที่เห็นสมควร โดยสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา และจัดการเรียนรู้ในลักษณะโครงการ สหวิทยาการ บูรณาการข้ามกลุ่มสาระ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

- 1) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ เน้นทักษะพื้นฐานในการติดต่อสื่อสาร
- 2) กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เน้นทักษะพื้นฐานการคิด วิเคราะห์ วิจักษ์ (มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม)
- 3) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปศึกษา สุขศึกษาและพลศึกษา การงานอาชีพ เน้นการพัฒนาลักษณะนิสัย

3.2 ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 ให้สถานศึกษาจัดสาระการเรียนรู้เชิงบูรณาการ หรือเป็นรายวิชาหรือเป็นโครงการ ตามความเหมาะสม โดยมีเวลาเรียนรวมประมาณปีละ 1,200 ชั่วโมง และมีสัดส่วนของสาระการเรียนรู้บังคับ 50% สาระการเรียนรู้เลือก 35% และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 15% ของเวลาทั้งหมด สถานศึกษาสามารถยืดหยุ่นเวลาในการจัดการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระได้ตามที่เห็นสมควร โดยสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา และจัดการเรียนรู้ในลักษณะโครงการ สหวิทยาการ บูรณาการข้ามกลุ่มสาระ

3.3 ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 ให้สถานศึกษาจัดสาระการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มเป็นหน่วยกิต มีเวลาเรียนปีละไม่น้อยกว่า 1,200 ชั่วโมง โดยมีสัดส่วนของสาระการเรียนรู้บังคับจำนวน 30 หน่วยกิต สาระการเรียนรู้เลือกจำนวนไม่น้อยกว่า 55 หน่วยกิต และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนประมาณ 400 ชั่วโมงของเวลาเรียนทั้งหมด สถานศึกษาสามารถยืดหยุ่นเวลาในการจัดการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระได้ตามที่เห็นสมควร โดยสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา และจัดการเรียนรู้ในลักษณะโครงการ สหวิทยาการ บูรณาการข้ามกลุ่มสาระ

4. การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายพิเศษ

การจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ผู้มีความสามารถพิเศษ และการจัดการศึกษาเฉพาะทาง สถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และสามารถพิจารณาปรับลดหรือเพิ่มระดับคุณภาพของมาตรฐานให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายนั้น ๆ ได้ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กระทรวงกำหนด

4.2 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ความสำคัญ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรมการงานและดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสพการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อที่แสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี ชีวิตทัศน์ โลกทัศน์ และสุนทรียภาพ โดยบันทึกไว้เป็นวรรณคดีและวรรณกรรมอันล้ำค่า ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรแก่การเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

ลักษณะเฉพาะ

ภาษาไทยเป็นเครื่องมือใช้สื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและตรงตามจุดมุ่งหมาย ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิด ความต้องการ และความรู้สึก คำในภาษาไทยย่อมประกอบด้วยเสียง รูป พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และความหมาย ส่วนประโยคเป็นการเรียงคำตามหลักเกณฑ์ของภาษาและประโยคหลายประโยคเรียงกันเป็นข้อความ นอกจากนั้นคำในภาษาไทยยังมีเสียงหนักเบา มีระดับของภาษา ซึ่งต้องใช้ให้เหมาะแก่กาลเทศะและบุคคล ภาษาย่อมมีการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา ตามสภาพวัฒนธรรมของกลุ่มคน ตามสภาพของสังคมและเศรษฐกิจ การใช้ภาษาเป็นทักษะที่ผู้ใช้ต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ ไม่ว่าจะเป็นการอ่าน การเขียน การพูด การฟัง และการดูสื่อต่าง ๆ รวมทั้งต้องใช้ให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษา เพื่อสื่อสารให้เกิดประสิทธิภาพและใช้อย่างคล่องแคล่ว มีวิจารณญาณและมีคุณธรรม

คุณภาพของผู้เรียน

เมื่อจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว ผู้เรียนต้องมีความรู้ ความสามารถ และคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ดังนี้

1. สามารถใช้ภาษาสื่อสารได้อย่างดี

2. สามารถอ่าน เขียน ฟัง ดู และพูด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผลและคิดเป็นระบบ
4. มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน การแสวงหาความรู้และใช้ภาษาในการพัฒนาตน และสร้างสรรค์งานอาชีพ
5. ตระหนักในวัฒนธรรมการใช้ภาษาและความเป็นไทย ภูมิใจและชื่นชมใน วรรณคดีและวรรณกรรม ซึ่งเป็นภูมิปัญญาของคนไทย
6. สามารถนำทักษะทางภาษามาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และถูกต้องตามสถานการณ์และบุคคล
7. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และสร้างความสามัคคีในความเป็นชาติไทย
8. มีคุณธรรมและจริยธรรม มีวิสัยทัศน์ โลกทัศน์ที่กว้างไกลและลึกซึ้ง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองจะเห็นได้ว่าบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองเป็นเครื่องมือที่ผลิตรายการได้หลายรูปแบบ หลายวิชาความรู้และเป็นการเปลี่ยนบรรยากาศในชั้นเรียน และผลการวิจัยพบว่าบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองให้ผลการเรียนรู้ได้ไม่แตกต่างหรือเท่าเทียมกับการสอนปกติ จึงเชื่อว่าบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองการสอนจะส่งผลต่อ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก และยังเหมาะกับยุคสารสนเทศ อีกทั้งยังเป็นการใช้สื่ออย่างคุ้มค่าทั้งด้านเศรษฐกิจและการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน เพราะ นักเรียนสามารถนำเอาบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองนี้ไปศึกษาเองที่บ้านเพื่อความเข้าใจ พอถึงเวลา ก็นำมาใช้ได้อย่างถูกต้อง และช่วยส่งเสริมความมั่นใจต่อการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาประเทศต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

ในการสร้างและพัฒนาบทเรียนโทรทัศน์ เรื่อง รามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ ได้ดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง
4. การดำเนินการทดลอง
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 288 คน จาก 6 ห้องเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 50 คน ได้มาจากการสุ่มหลายขั้นตอน (Stratified Random Sampling) ดังนี้

การทดลองครั้งที่ 1 จับสลากนักเรียนมา 1 ห้องเรียน แล้วสุ่มนักเรียนมาจำนวน 5 คน เพื่อใช้ในการทดลองครั้งที่ 1

การทดลองครั้งที่ 2 จับสลากนักเรียนมา 2 ห้องเรียน แล้วสุ่มนักเรียนมาจำนวน ห้องละ 7 และ 8 คน รวม 15 คน เพื่อใช้ในการทดลองครั้งที่ 2

การทดลองครั้งที่ 3 จับสลากนักเรียนมา 3 ห้องเรียน แล้วสุ่มนักเรียนมาจำนวน ห้องละ 10 คน รวม 30 คน เพื่อใช้ในการทดลองครั้งที่ 3

ดังนั้นการทดลองในแต่ละครั้ง มีจำนวนกลุ่มและจำนวนนักเรียนดังนี้

การทดลองครั้งที่ 1 ใช้นักเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 คน

การทดลองครั้งที่ 2 ใช้นักเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน

การทดลองครั้งที่ 3 ใช้นักเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองประกอบด้วย

1. บทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง เรื่องรามเกียรติ์ตอนศึกไมยราพ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะตัวละครเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ

ตอนที่ 2 เนื้อเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ

ตอนที่ 3 คำศัพท์สำคัญที่ควรทราบในเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องรามเกียรติ์ตอนศึกไมยราพ

3. แบบประเมินคุณภาพบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1. บทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและพัฒนาบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง จากเอกสารตำราและงานวิจัยต่างๆ

1.2 ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

1.3 กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ

1.4 วิเคราะห์เนื้อหา สำหรับสร้างบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะตัวละครเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ

ตอนที่ 2 เนื้อเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ

ตอนที่ 3 คำศัพท์สำคัญที่ควรทราบในเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ

1.5 เรียบเรียงเนื้อหา แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปสร้างเป็นบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองต่อไป

1.6 เขียนบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองตามเนื้อหาที่ได้กำหนดไว้

1.7 สร้างแบบฝึกหัดชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ตอนละ 10 ข้อ รวม 30 ข้อ

1.8 นำบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง และนำมาปรับปรุงแก้ไข

1.9 นำบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองทั้ง 3 ตอน ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปถ่ายทำ ตัดต่อ ลำดับภาพ และบันทึกเสียงตามกระบวนการผลิตบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง

1.10 นำบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน ประเมินคุณภาพด้านความเหมาะสมของบทเรียน การดำเนินเรื่อง ภาพ ภาษาในการสื่อความหมาย เสียง และเวลา เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

2.1 ศึกษาหลักการและวิธีการสร้างเครื่องมือวัดผลทางการศึกษา (ชวาล แพรัตกุล. 2520 : 21-40)

2.2 วิเคราะห์เนื้อหาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

2.3 เขียนแบบทดสอบชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 120 ข้อ โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในแต่ละตอนของบทเรียน

2.4 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาภาษาไทย 3 ท่าน ตรวจสอบการใช้คำถาม ตัวเลือก ความสอดคล้องระหว่างข้อสอบและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ความถูกต้องทางด้านภาษา จากนั้นมาปรับปรุงแก้ไข

2.5 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ที่เคยเรียนบทเรียนนี้มาแล้ว จำนวน 100 คน หลังจากนั้นตรวจให้คะแนน โดยเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อคือ ถ้าตอบถูก ให้ข้อละ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดหรือไม่ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 คำตอบ ให้ 0 คะแนน

2.6 นำผลกาทดสอบมาวิเคราะห์เป็นรายข้อเพื่อหาความง่าย ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ โดยวิเคราะห์ข้อสอบเป็นรายข้อ (Item Analysis) ใช้หลักการจัดกลุ่ม 27 % ของจุดเต็ม (ล้วน สายยศ ; และอังคณา สายยศ 2536 : 210 - 211)

2.7 เลือกข้อสอบที่มีความง่ายระหว่าง 0.20 – 0.80 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ให้ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเพื่อใช้ในการทดลอง ตอนละ 20 ข้อ รวมเป็นจำนวน 60 ข้อ

2.8 นำแบบทดสอบที่เลือกไว้ จำนวน 60 ข้อ มาหาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (ล้วน สายยศ ; และอังคณา สายยศ 2536 : 197 - 199)

ตาราง 1 แสดงผลค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

ตอนที่	จำนวนข้อ	ค่าความยากง่าย(p)	ค่าอำนาจจำแนก(r)	ค่าความเชื่อมั่น(rtt)
ตอนที่1	20	0.41 - 0.80	0.41 - 0.81	0.90
ตอนที่ 2	20	0.43 - 0.76	0.30 - 0.93	0.90
ตอนที่ 3	20	0.41 - 0.80	0.20 - 0.81	0.85
รวม	60	0.41 - 0.80	0.20 - 0.93	0.96

3. แบบประเมินคุณภาพบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองของผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบประเมินด้วยคุณภาพ สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อและด้านเนื้อหา ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างแบบประเมินเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.2 สร้างแบบประเมิน 2 ชุด คือ แบบประเมินด้านเนื้อหา และแบบประเมินด้านสื่อ โดยใช้แบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยกำหนดความหมายของแต่ละระดับดังนี้

- 5 หมายถึง มีคุณภาพระดับดีมาก
- 4 หมายถึง มีคุณภาพระดับดี
- 3 หมายถึง มีคุณภาพระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ต้องปรับปรุงคุณภาพ
- 1 หมายถึง ไม่มีคุณภาพ

1.3 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไข

1.4 นำสื่อบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองและแบบประเมินคุณภาพไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อประเมิน

1.5 นำผลจากการประเมินมาพิจารณาค่าเฉลี่ย เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพของบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง โดยผู้ศึกษาค้นคว้าได้กำหนดเกณฑ์ไว้ดังนี้

- ค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.51 – 5.00 หมายถึง มีคุณภาพระดับดีมาก
- ค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 – 4.50 หมายถึง มีคุณภาพระดับดี
- ค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51 – 3.50 หมายถึง มีคุณภาพระดับปานกลาง
- ค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.51 – 2.50 หมายถึง ต้องปรับปรุงคุณภาพ
- ค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.50 หมายถึง ไม่มีคุณภาพ

เกณฑ์ในการกำหนดว่าบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองที่สร้างขึ้นมีคุณภาพ ผู้ศึกษาค้นคว้ากำหนดให้มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

4. การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองดังนี้

1. เตรียมสถานที่และอุปกรณ์ในการทดลอง
2. ให้ผู้เรียนศึกษาด้วยบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดย

การทดลองครั้งที่ 1 ผู้วิจัยได้นำบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง ไปทดลองใช้กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ในภาคเรียนที่ 1 เป็นรายกลุ่มจำนวน 5 คน โดยให้นักเรียนดูบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองเรื่อง รามเกียรติ์ตอนศึกไมยราพ เพื่อหาข้อบกพร่องเกี่ยวกับของบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง จากนั้นเก็บข้อมูลต่างๆ โดยสังเกตพฤติกรรมอย่างใกล้ชิดด้วยวิธีการสัมภาษณ์และสอบถามผู้เรียน ตลอดจนตรวจดูผลงานจากการทำแบบฝึกหัด เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข

การทดลองครั้งที่ 2 เป็นการหาแนวโน้มประสิทธิภาพของบทเรียนโทรทัศน์ โดยนำบทเรียนโทรทัศน์ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขครั้งที่ 2 ไปทดลองใช้กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 15 คน โดยให้นักเรียนดูบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองเรื่องดังกล่าว ซึ่งในเรื่องมีแบบฝึกหัดให้ทำในแต่ละตอน และเมื่อดูจบแล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากนั้นนำผลที่ได้จากการทำแบบทดสอบทุกตอน ไปหาแนวโน้มประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำข้อบกพร่องของบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองที่เกิดขึ้นทั้งหมดมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง

การทดลองครั้งที่ 3 เป็นการหาประสิทธิภาพของบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขครั้งที่ 2 ไปทดลองใช้กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 30 คน โดยให้นักเรียนดูบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง ซึ่งในเรื่องมีแบบฝึกหัดให้ทำในแต่ละตอน และเมื่อดูจบแล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แล้วนำคะแนนแบบฝึกหัดระหว่างเรียน และคะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนของแต่ละเรื่องมาวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.1 หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) โดยใช้ตารางวิเคราะห์ของ จุง เทห์ ฟาน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.2536 : 210-211)
 - 2.2 หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร KR-20 ของ Kuder and Richardson (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 197-199)
3. สถิติที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพโดยใช้สูตร E1/E2 (เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต. 2528 : 294 - 295)

บทที่ 4

ผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการพัฒนบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะตัวละครเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ

ตอนที่ 2 เนื้อเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ

ตอนที่ 3 คำศัพท์ที่สำคัญที่ควรทราบในรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ

ผลการประเมินคุณภาพของบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง

ผู้วิจัยได้สร้างบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านสื่อ ประเมินคุณภาพของบทเรียน ผลการประเมินดังแสดงในตาราง 2 – 3

ตาราง 2 ผลการประเมินคุณภาพด้านเนื้อหา ของบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
ความสมบูรณ์ของวัตถุประสงค์	4.00	ดี
ความสอดคล้องของเนื้อหาและวัตถุประสงค์	4.00	ดี
ปริมาณเนื้อหาในแต่ละตอน	4.00	ดี
ความถูกต้องของเนื้อหา	3.67	ดี
ลำดับในการนำเสนอเนื้อหา	4.00	ดี
ความชัดเจนในการบรรยาย	4.00	ดี
ความต่อเนื่องของรายการ	3.67	ดี
ความเหมาะสมของเวลาที่ใช้ดำเนินรายการ	4.00	ดี
ความเหมาะสมของเนื้อหากับระดับผู้เรียน	4.00	ดี
ความน่าสนใจในการดำเนินเรื่อง	4.00	ดี
โดยรวม	4.00	ดี

จากตาราง 2 แสดงว่าผลการประเมินคุณภาพของบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง โดยการตอบแบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นต่อบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ โดยรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับดี และมีคุณภาพอยู่ในระดับดีทุกรายการประเมิน

ตาราง 3 ผลการประเมินคุณภาพด้านสื่อ ของบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองโดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
เร้าความสนใจ	4.00	ดี
รูปแบบรายการเหมาะสมกับเนื้อหา	4.00	ดี
ความถูกต้องของเนื้อหา	4.00	ดี
การจัดลำดับภาพ	4.00	ดี
คุณภาพของภาพ	4.00	ดี
คุณภาพของเสียง	4.00	ดี
ความต่อเนื่องของรายการ	4.00	ดี
ความเหมาะสมของเวลาที่ใช้ดำเนินรายการ	3.67	ดี
ดนตรีประกอบ	3.67	ดี
เทคนิคการประกอบภาพ	3.67	ดี
เฉลี่ยโดยรวม	3.91	ดี

จากตาราง 3 แสดงว่าผลการประเมินคุณภาพของบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ โดยการตอบแบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นต่อบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ โดยรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับดี และมีคุณภาพอยู่ในระดับดีทุกรายการประเมิน

การพัฒนาและหาประสิทธิภาพของบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง

ผู้วิจัยได้นำบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพที่ได้ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้วไปทดลองกับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วดำเนินการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ ตามเกณฑ์ 85 / 85 ตามขั้นตอนต่อไปนี้

การทดลองครั้งที่ 1

นำบทเรียนไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 5 คน เพื่อหาข้อบกพร่องของบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ ในด้านต่างๆ โดยการบันทึกและสังเกตพฤติกรรมในขณะที่ทดลอง และสัมภาษณ์ถึงปัญหาในการเรียนทางด้านภาพ เสียง ลำดับการดำเนินเรื่อง ซึ่งผู้วิจัยพบข้อบกพร่องที่ควรแก้ไขปรับปรุงคือการเคลื่อนไหวของภาพและตัวอักษรที่ไม่สัมพันธ์กัน แล้วนำบทเรียนไปทดลองในครั้งที่ 2

การทดลองครั้งที่ 2

นำบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ ที่ได้ทำการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 15 คน เพื่อหาแนวโน้มประสิทธิภาพของบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง โดยให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อหาแนวโน้มของประสิทธิภาพของบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ ตามเกณฑ์ 85 / 85 ซึ่งได้ผลการทดลองดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ผลการทดลองหาประสิทธิภาพของบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง จากการทดลองครั้งที่ 2

ตอน	แบบฝึกหัดระหว่างเรียน			แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน			ประสิทธิภาพ
	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	E_1	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	E_2	
ตอนที่ 1	10	8.67	86.67	20	18.27	91.33	86.67/91.33
ตอนที่ 2	10	8.53	85.33	20	18.47	92.33	85.33/92.33
ตอนที่ 3	10	9.13	91.33	20	18.27	91.33	91.33/91.33
รวม	30	26.33	87.78	60	55.01	91.66	87.78/91.66

จากตาราง 4 ผลการทดลองหาแนวโน้มประสิทธิภาพของบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง พบว่าบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ มีแนวโน้มของประสิทธิภาพเป็น 87.78/91.33 โดยตอนที่ 1 มีแนวโน้มของประสิทธิภาพ 86.67/91.33 ตอนที่ 2 มีแนวโน้มของประสิทธิภาพ 85.33/92.33 และตอนที่ 3 มีแนวโน้มของประสิทธิภาพ 91.33/91.33 ถือว่าค่าแนวโน้มของประสิทธิภาพของบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ ได้ตามเกณฑ์ 85/85

การทดลองครั้งที่ 3

นำบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองที่ได้ มาปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 30 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ โดยให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนตามเกณฑ์ 85 / 85 ซึ่งได้ผลการทดลองดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 ผลการหาประสิทธิภาพบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง จากการทดลองครั้งที่ 3

ตอน	แบบฝึกหัดระหว่างเรียน			แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน			ประสิทธิภาพ
	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	E_1	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	E_2	
ตอนที่ 1	10	8.67	86.67	20	18.30	91.50	86.67/91.50
ตอนที่ 2	10	8.53	85.33	20	18.43	92.17	85.33/92.17
ตอนที่ 3	10	9.20	92.00	20	18.07	90.33	92.00/90.33
รวม	30	26.40	88.00	60	54.80	91.33	88.00/91.33

จากตาราง 5 ผลการตรวจสอบประสิทธิภาพบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง ครั้งที่ 3 พบว่าบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ มีประสิทธิภาพเป็น 88.00/91.33 โดยตอนที่ 1 มีประสิทธิภาพ 86.67/91.50 ตอนที่ 2 มีประสิทธิภาพ 85.33/92.17 และตอนที่ 3 มีประสิทธิภาพ 92.00/90.33 ถือว่าค่าของประสิทธิภาพของบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ ได้ตามเกณฑ์ 85/85

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นการพัฒนาสื่อเพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 จากผลการศึกษาค้นคว้าตามกระบวนการวิจัยแล้วนั้นสามารถอภิปรายผล และผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย

เพื่อพัฒนาบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85 / 85

ความสำคัญของการศึกษาวิจัย

1. เพื่อใช้ในการเรียนการสอนรูปแบบบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด
2. เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างและพัฒนาบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง รายวิชาภาษาไทยเรื่องอื่น ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) จังหวัดกรุงเทพมหานคร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 288 คน จาก 6 ห้องเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) จังหวัดกรุงเทพมหานคร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตามหลายขั้นตอน (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งกลุ่มทดลอง ดังนี้

การทดลองครั้งที่ 1 ใช้ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 คน

การทดลองครั้งที่ 2 ใช้ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน

การทดลองครั้งที่ 3 ใช้ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

เนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเนื้อหากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะตัวละครเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ

ตอนที่ 2 เนื้อเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ

ตอนที่ 3 คำศัพท์สำคัญที่ควรทราบในเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ

การดำเนินการหาประสิทธิภาพของบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลอง ดังนี้

การทดลองครั้งที่ 1 นำบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ เพื่อทดสอบคุณภาพขั้นต้นกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 คน เพื่อรวบรวมปัญหาเกี่ยวกับความเหมาะสมในด้าน ต่างๆ ของบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขครั้งที่ 1

การทดลองครั้งที่ 2 นำบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน เพื่อดูแนวโน้มของประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานแล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์และหาแนวโน้มประสิทธิภาพ

การทดลองครั้งที่ 3 นำบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองที่ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมแล้วไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยผู้วิจัยมีวิธีการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มดังนี้

1. นำบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ ให้กลุ่มตัวอย่างชม เมื่อจบบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 60 ข้อ

2. นำผลคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบของกลุ่มตัวอย่างไปหาประสิทธิภาพของบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากการดำเนินการพัฒนาบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 สรุปผลการศึกษาค้นคว้าได้ดังนี้

1. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้พัฒนาบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะตัวละครเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ

ตอนที่ 2 เนื้อเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ

ตอนที่ 3 คำศัพท์สำคัญที่ควรทราบในเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ

2. ประสิทธิภาพของบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง

2.1 ผลจากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา พบว่า บทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองมีคุณภาพอยู่ในระดับดี

2.2 ผลจากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ พบว่า บทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองมีคุณภาพอยู่ในระดับดี

2.3 ประสิทธิภาพของบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองมีประสิทธิภาพเป็น 88.00/91.33 โดยตอนที่ 1 มีประสิทธิภาพ 86.67/91.50 ตอนที่ 2 มีประสิทธิภาพ 85.33/92.17 และตอนที่ 3 มีประสิทธิภาพ 92.00/90.33 ถือว่าค่าของประสิทธิภาพของบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ ได้ตามเกณฑ์ 85/85

อภิปรายผล

จากการพัฒนาบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีคุณภาพด้านเนื้อหาและด้านเทคโนโลยี การศึกษาอยู่ในระดับดี และมีประสิทธิภาพเป็น 88.00/91.33 โดยตอนที่ 1 มีประสิทธิภาพ 86.67/91.50 ตอนที่ 2 มีประสิทธิภาพ 85.33/92.17 และตอนที่ 3 มีประสิทธิภาพ 92.00/90.33 ถือว่าค่าของประสิทธิภาพของบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ ได้ตามเกณฑ์ 85/85 ซึ่งสอดคล้องกับอนัญญา ประสงค์พร (2540 : 56) ที่ได้พัฒนาบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองเรื่องพืชและการผสมพันธุ์ของพืชดอก เพื่อใช้สอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยทำการทดลองในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางเขต จำนวน 4 โรงเรียน ผลการทดลองพบว่า บทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองเรื่องพืชและการผสมพันธุ์ของพืชดอกมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 และวิโรจน์ คงอยู่เย็น (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการพัฒนาบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองประกอบการสอนวิชาชีพ เรื่องการเลี้ยงไก่เนื้อ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยม ศึกษาปีที่ 1 – 3 โรงเรียนบ้านจรัส สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า บทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85/85 แสดงว่า บทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้เนื่องจากบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองนี้ถูกสร้างขึ้นตามขั้นตอนกระบวนการทางทฤษฎี มีการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การวิเคราะห์จุดประสงค์ การวางแผนดำเนินการสร้าง และผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านสื่อ โดยผู้วิจัยทำการปรับปรุงแก้ไขบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทุกประการ เพื่อให้ได้บทเรียนที่สอดคล้องกับ

วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ แล้วจึงนำบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาข้อบกพร่องและหาแนวโน้มของประสิทธิภาพของบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง โดยนำผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และสอบถามกลุ่มตัวอย่างในการทดลองครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 มาใช้ในการปรับปรุงบทเรียนจนกระทั่งได้บทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เลื่อนเนื้อหา ทบทวนเนื้อหา และทดสอบความรู้ได้บ่อยครั้งตามความสามารถของตัวเองทำให้ผู้เรียนไม่กดดันหรือเครียดในขณะที่เรียนด้วยบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง อีกทั้งบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองยังเป็นสื่อที่มีเนื้อหาที่เป็นภาพและเสียงบรรยาย รูปภาพที่นำมาประกอบบทเรียน เป็นสิ่งดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี จึงช่วยให้ผู้เรียนสามารถบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้สอนสามารถนำบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองมาปรับประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ใหม่ ผู้เรียนสามารถหาความรู้ได้ด้วยตนเอง
2. ควรประสานงานกับอาจารย์ผู้สอน เพื่อนำบทเรียนที่ได้ผลิตขึ้นไปใช้ประกอบการเรียนการสอนเพื่อให้เห็นประโยชน์และคุณค่าของบทเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ปัจจุบันบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองเข้ามามีบทบาทอย่างมากในวงการศึกษาดังนั้นจึงควรมีการส่งเสริมและพัฒนาบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองเพิ่มมากขึ้น เพราะเป็นทางเลือกที่ดีสำหรับผู้เรียนที่จะศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง และสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลได้เป็นอย่างดี
2. ควรมีการพัฒนาบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองในเรื่องอื่นๆ เพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน และสร้างความสนใจของผู้เรียนให้สนุกสนานไปกับการเรียนรู้
3. เมื่อมีการพัฒนาบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง ควรมีการศึกษาถึงผลกระทบและเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนการสอนด้วยบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง
4. ควรมีการศึกษาตัวแปรหรือปัจจัยอื่นๆ ที่เป็นผลมาจากการเรียนโดยใช้บทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง เช่น ความสนใจใฝ่รู้ ความรับผิดชอบ เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- _____. (2546). *สารัตถะทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- _____. (2546). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- กัลยาณี จิรนิรันดร์กุล. (2542). *ผลการเรียนรู้จากการเรียนบทเรียนวีดิทัศน์เรื่องการเข้าพบและการ สานิต ของนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สังกัดกรมอาชีวศึกษา*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เกศินี โชติกเสถียร. (2523). "การใช้เทคโนโลยีทางการสอนในห้องเรียน". *เอกสารประกอบการ สอนเทคโนโลยี 320*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- คณะกรรมการวางแผนพัฒนาเด็กและเยาวชน. (2525). *ทิศทางและแนวนโยบายการพัฒนาเด็ก และเยาวชนในระยะพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525-2529*. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- เจษฎาภา เหลืองขมิ้น. (2541). *การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้และความคงทนในการจำคำศัพท์ ภาษาอังกฤษจากวิธีทศน์ที่มีพื้นหลังภาพต่างกัน*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยี การศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชวาล แพรัตกุล. (2520). *เทคนิคการเขียนข้อสอบ*. กรุงเทพฯ : คุรุสภา.
- ชิน คล้ายปาน ; และคณะ. (2528). *เทคนิคการผลิตรายการเทปโทรทัศน์*. กรุงเทพฯ : สถาบันอุดมศึกษา.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2533). *เทคโนโลยีการศึกษา*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ณรงค์ สมพงษ์. (2530). *สื่อเพื่องานส่งเสริมเผยแพร่*. กรุงเทพฯ : งานการพิมพ์ฝ่ายสื่อการศึกษา สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธัญวดี มงคลพันธุ์. (2544). *การพัฒนาการวิจัยที่ศน์ฝึกอบรมครูประถมศึกษาเรื่องรูปแบบการ เรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร..
- นิภา มนูญปัจ ; และคณะ. (2527). *อุปัติภัย*. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการป้องกันอุปัติภัยแห่งชาติ.

- นิภาภรณ์ อุดชุมพิสัย. (2539). การประเมินสถานการณ์การเกิดอุบัติเหตุจราจรในช่วงรณรงค์โครงการม่วนขึ้นสงกรานต์ เมื่อบ้านปลอดภัย ระหว่างวันที่ 8–20 เมษายน 2539 จ.อุดรธานี. อุดรธานี : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรธานี.
- ประพันธ์ พิพัฒน์สุข. (2538). วีดีโอเทปเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมอาชีวะ.
- ประหยัด จิระวรพงศ์. (2527). หลักการและทฤษฎีเทคโนโลยีการศึกษา. ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.
- ผดุง พรหมมูล. (2537). การสร้างชุดพัฒนาด้วยตนเองเรื่อง มนุษย์สัมพันธ์กับหัวหน้าภาควิชาในสถาบันราชภัฏ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์. (2535). “การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา”. รวมบทความที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยทางการศึกษา เล่ม 2. กรุงเทพฯ : กองวิจัยการศึกษา สำนักงานการศึกษาแห่งชาติ.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2538). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัชรี พลาวงศ์. (2528). การเรียนรู้ด้วยตนเอง. วารสารรามคำแหง 9. (ฉบับพิเศษ “พัฒนาบุคลากร”) : 82 – 91 : กันยายน.
- พิศิษฐ์ กาญจนพิมาย. (2543). การพัฒนารายการวิดีโอทัศน์เพื่อการอบรมการเป็นผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร..
- เพ็ญสุข ภูตระกูล. (2528). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยให้เพื่อนช่วยสอนกับการเรียนด้วยตนเอง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (โสตทัศนศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- พงษ์พันธ์ อันตะริกานนท์. (2539). การพัฒนาบทเรียนวิดีโอทัศน์ด้วยตนเองสำหรับการฝึกอบรมบุคลากรสาธารณสุขในการเขียนบทโทรทัศน์เบื้องต้น. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.(เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มนัส ประเทืองจิตร. (2542). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อฝึกทักษะกราฟิกเบื้องต้นสำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- เยาวมาลย์ ไสววรรณ. (2537). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ในระดับประถมศึกษาปีที่ 3. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). ศัพท์เทคโนโลยีสารสนเทศ. ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน.
- ล้วน สายยศ ; และอังคณา สายยศ. (2536). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วสันต์ อดิศัพท์. (2526). การผลิตรายการโทรทัศน์การศึกษา. สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วัชร บุนนาค. (2526). การสอนคณิตศาสตร์ความแตกต่างระหว่างบุคคล. เอกสารการสอนชุดวิชาการสอนคณิตศาสตร์ เล่ม 2 หน่วย 13. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิจิตร บุญยะไพฑร. (2529). อุบัติภัยในประเทศไทยและมาตรการป้องกัน 1. รวมบทความอุบัติภัยจากการจราจร. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันอุบัติภัยแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี.
- _____. (2530). วิทยาการระบาดและการควบคุมอุบัติภัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- วิชาการ,กรม. (2534). การพัฒนาสื่อการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- วิโรจน์ คงอยู่เย็น. (2543). การพัฒนารายการวิทยุทัศน์ประกอบการสอนวิชาชีพเรื่องการเลี้ยงไก่เนื้อระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิภา อุตมฉันท. (2538). การผลิตสื่อโทรทัศน์และวิทยุทัศน์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีระ ไทยพาณิชย์. (2528). สื่อทัศนศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมบูรณ์ สงวนญาติ. (2534). เทคโนโลยีทางการเรียนการสอน. ตำราเอกสารวิชาการ ฉบับที่ 41. ภาคพัฒนาตำราและเอกสารทางวิชาการ หน่วยศึกษานิเทศกรรมการฝึกหัดครู.
- สมปราชญ์ สมณะ. (2541). การศึกษาผลการเรียนรู้ด้านทักษะปฏิบัติของนิสิตวิชาเอกเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่เรียนโดยใช้บทเรียนวิทยุทัศน์แบบโปรแกรมและบทเรียนวิทยุทัศน์แบบสาริต. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานนโยบายและแผนสาธารณสุข. (2544). สถิติสาธารณสุข พ.ศ.2543. สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข.

- สิริรัตน์ สัมพันธ์ยุทธ. (2540). ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สิริเสก ชื่นมนัส. (2540). การพัฒนารูปแบบรายการวิดีโอเพื่อลดอุปสรรคในการปฏิบัติงานของพนักงานแก้ไขไฟฟ้าขัดข้อง การไฟฟ้านครหลวง. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุโขทัยธรรมาธิราช มหาวิทยาลัย. (2532). เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิทยุและโทรทัศน์ หน่วยที่ 1 – 7. พิมพ์ครั้งที่ 4. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2534). เอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อการศึกษา หน่วยที่ 6 – 10. พิมพ์ครั้งที่ 10. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุรัชย์ สิกขาบัณฑิต. (2528). การผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์การศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ.
- เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต. (2528). เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- อนัญญา ประสงค์พร. (2540). การพัฒนารายการวิดีโอการสอนเรื่องพืชและการผสมพันธุ์ของพืชดอก. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อรนุช เลิศจรยารักษ์. (2544). หลักการเขียนบทโทรทัศน์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อุดม มุ่งเกษมและนางลักษณะ หอดระกูล. (2538). สื่อเทปโทรทัศน์ในงานฝึกอบรมและพัฒนาบุคคล. สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน ครบรอบ 5 ปี. กรุงเทพฯ : เรื่องแสงการพิมพ์.
- อุษารวรรณ ปาลียะ. (2543). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทยเรื่องราชาศัพท์และคำศัพท์สำหรับพระภิกษุและสุภาพชน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. สารนิพนธ์ กศม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- Borg Walter R. and Gall Meredith D. (1979). *Educational Research*. New York : Longman.
- Box, Babara. Jean. (1983, September). Self-Directed Readiness of Students and Graduates of an Associate Degree Nursing. *Dissertation Abstracts International*. 43 (03) : 1886-A.

- Brookfield, Steven. (1984, Winter). Self-Directed Adult Learning : An Critical Program. *Adult Education Quartely*. 35(2) ; 59-71.
- Fan. Chung–The. (1952). *Item Analysis Tabl*. New Jersey : Education Testing Service Princeton.
- Gad, David. (1986). Self-Directed Learning as a Future Training mode in Organization. *Dissertation Abstracts International*. 47(04) : 1993–A.
- Gagne, Robert M.; Briggs, Leslie J. (1974). *Principles of Instructional Desig*. New York : Holt, Rienhart and Winston Inc.
- Grey, Donald Roberts. (1986, October). A Study of the Use of the Self - Directed Learning Readiness Scale as Related Organization variables. *Dissertation Abstracts International*. 47(04) : 1218-A.
- Griffin, Colin. (1983). *Curriculum Theory in Adulf Lifelong Education*. London : Croom Helm.
- Gustavsson, Normen. (1982). *Construction Achivement Test*. 3 rd ed., Prentice Hall, Inc.
- Holmes, Presaley D.Jr. (1960, July–August). *A.V.Communication Review*. 8 : 54
- Hover, Julie ; Juelsgaard, Nancy. (1978, April) The Sick role Reconceptualized. *Nursing Forum*, 17 : 406 – 414.
- Jeffries, Clive ; et al. (1990). *A-Z of Open Learning National Extension College Trust*. London : Longman.
- Knowles, Malcolm S. (1975). *Self-Directed Learning : A Guide For Learner and Teachers*. Chcago : Association Press.
- McCathy, William Francis. (1986, May). The Self-Directed and Attitude Toward Mathematics of Yonger and Older Undergraduate Mathematic Student. *Dissertation Abstracts International*. 46(11) : 3279 –A.
- Purdue University. (1967). Closed Circuit Television instruction. *Research in Instructional Television and Film*. Washington D.C. : U.S. office of Education.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

บทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองเรื่อง รามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ

บทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเองเรื่อง รามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ลำดับที่	รูป	รายละเอียด – คำบรรยาย	เวลา	ดนตรีประกอบ
1	ชื่อเรื่อง	รามเกียรติ์	17 วินาที	ดนตรีไทย
2	พระอิศวร	พระอิศวร คือ เทวดาผู้เป็นใหญ่ในสวรรค์ มีกายสีขาว แต่พระศรเป็นสีดำ เพราะเคยดื่มยาพิษ มีพระเนตร 3 ดวง ดวงที่ 3 อยู่กลางพระนลาฏ ซึ่งปกติจะหลับอยู่ หากลืมขึ้นเมื่อใดจะเผาผลาญทุกอย่างให้หมดไหม้ได้	30 วินาที	ดนตรีไทย
3	พระอินทร์	พระอินทร์ คือ เทวดาผู้เป็นใหญ่ในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ กายมีสีเขียว มีพระเนตรถึงพันดวง ไขว้พระ(สายฟ้า) เป็นอาวุธ มีช้างเอราวัณเป็นพาหนะ	30 วินาที	ดนตรีไทย
4	พระนารายณ์	พระนารายณ์ เป็นเทวดาผู้เป็นใหญ่ฝ่ายปราบปราม มีกายเป็นสีดอกตะแบก มี 4 กร ซึ่งทั้ง 4 กรนั้นถืออาวุธต่างๆ กัน คือ คทา ตรี จักร สังข์ ทรงมงกุฎชัย (ชฎา เติ้นหน) ประทับอยู่กลางเกษียรสมุทรบนหลังพญานาค ชื่ออนันตนาคราช	30 วินาที	ดนตรีไทย
5	พระราม	พระราม คือ พระนารายณ์อวตาร (แบ่งภาค) ลงมา ถือกำเนิดเป็นพระราชโอรสของท้าวทศรถกับนางเกาสุริยาเพื่อจะปราบทศกัณฐ์ มีกายสีเขียว สามารถปรากฏร่างเป็นพระนารายณ์มีสี่กรได้ อาวุธประจำพระองค์ คือ ศร	30 วินาที	ดนตรีไทย
6	นางสีดา	นางสีดา คือ พระลักษมี มเหสีของพระนารายณ์ อวตารลงมาเพื่อเป็นคู่ครองของพระราม ตามบัญชาของพระอิศวร เป็นธิดาของทศกัณฐ์ กับ นางมณโฑ	30 วินาที	ดนตรีไทย

ลำดับที่	รูป	รายละเอียด – คำบรรยาย	เวลา	ดนตรีประกอบ
7	พระลักษมณ์	พระลักษมณ์ คือ พญานันตนคราช ที่ประทับของพระนารายณ์ มีกายเป็นสีทอง เป็นโอรสของท้าวทศรถ กับ นางสมุทรเทวี	30 วินาที	ดนตรีไทย
8	หนุมาน	หนุมาน เป็นลิงเผือก (กายสีขาว) มีลักษณะพิเศษคือ มีเขี้ยวแก้วอยู่กลางเพดานปาก มีกฤตชนเพชร สามารถแปลงฤทธิ์ให้มี 4 หน้า 8 มือ แลหาเป็นดาวเป็นเดือนได้ใช้ตรีเพชรเป็นอาวุธประจำตัว	30 วินาที	ดนตรีไทย
9	มัจฉานุ	มัจฉานุ เป็นบุตรของหนุมานกับนางสุพรรณมัจฉา มีร่างกายเป็นลิงเหมือนหนุมาน แต่มีหางเป็นปลา เหมือนนางสุพรรณมัจฉา	30 วินาที	ดนตรีไทย
10	นางพิรากวน	นางพิรากวน เป็นแม่ของไววิก และเป็นพี่สาวของไมยราพ	30 วินาที	ดนตรีไทย
11	ทศกัณฐ์	ทศกัณฐ์ เดิมเป็นยักษ์นั้นทุกกลับชาติมาเกิด เพื่อรบกับพระนารายณ์ ซึ่งอวตารมาเกิดเป็นมนุษย์ ไม่มีใครฆ่าได้ เพราะถอดดวงใจใส่กล่องฝากไว้กับพระฤาษีโคบุตร	30 วินาที	ดนตรีไทย
12	พิเภก	พิเภก คือ เทพบุตรเวสสุธฐาน จุติลงมาเพื่อช่วยพระรามปราบทศกัณฐ์ มีกายสีเขียว เป็นน้องทศกัณฐ์มีความรู้ทางโหราศาสตร์อย่างยอดเยี่ยม	30 วินาที	ดนตรีไทย
13	ไมยราพ	ไมยราพ เป็นยักษ์มีกายสีม่วงอ่อน เป็นญาติของทศกัณฐ์ ปกครองเมืองบาดาล มีอาวุธ คือ กล้องยาสะกด ใช้สำหรับเป่าเพื่อสะกดกองทัพของข้าศึกให้หลับไหล	30 วินาที	ดนตรีไทย
14	สุพรรณมัจฉา	สุพรรณมัจฉา เป็นลูกของทศกัณฐ์กับนางปลา รูปร่างท่อนบนของนางจึงเป็นมนุษย์ ส่วนท่อนล่างเป็นปลา	30 วินาที	ดนตรีไทย

ลำดับที่	รูป	รายละเอียด – คำบรรยาย	เวลา	ดนตรีประกอบ
15	วีซีดี	การแสดงหุ่นละครเล็ก เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ	50 นาที	ดนตรีไทย
16	คำศัพท์สำคัญที่ควรทราบ	กนิษฐา = น้องสาว กุญชร = ช้าง กุมภันท์ = ยักษ์ โกฏิ = จำนวนสิบล้าน ขุนกระบิรินทร์ = ขุนกระบิ ปรากฏในที่นี่ หมายถึงหนุมาน	25 วินาที	ดนตรีไทย
17	คำศัพท์สำคัญที่ควรทราบ	จาบัล จาบัลย์ = สะอึกสะอื้น ร้องให้ โศกเศร้า จุน จรณ = ผง ของที่ปน ชลธาร = ลำน้ำ ลำคลอง ชำแรก = แทรก แหวกลงไป เชษฐา = พี่	25 วินาที	ดนตรีไทย
18	คำศัพท์สำคัญที่ควรทราบ	ตรีภูฏ = สามยอด (ตรี-สาม : ภูฏ-ยอด) ชื่อเขาในวรรณคดี ไตรดาล = สามโลก ไตรโลก = สามโลก หมายถึง โลกสวรรค์ โลกมนุษย์ โลกบาดาล	25 วินาที	ดนตรีไทย
19	คำศัพท์สำคัญที่ควรทราบ	ทศพัคตร์ = สิบหน้า หมายถึง ทศกัณฐ์ ธรรมยุท = การต่อสู้กันอย่างเป็นธรรม และสุจริต นิทรา = นอน หลับ นิมิต = แปลงกาย สร้างขึ้น พรรณราย = งามผุดผ่อง สีเลื่อมระยับ	25 วินาที	ดนตรีไทย

ลำดับที่	รูป	รายละเอียด – คำบรรยาย	เวลา	ดนตรีประกอบ
20	คำศัพท์สำคัญ ที่ควรทราบ	พระกาฬ = พระยม เจ้าแห่งความตาย พระทรงสุบรรณ = พระผู้ขี่ครุฑ หมายถึง พระนารายณ์ (สุบรรณ-ครุฑ เป็นพาหนะของพระนารายณ์) พระปิ่นโลกศ = ผู้เป็นปิ่นแห่งโลกอัน ยิ่งใหญ่ ในที่นี้หมายถึง พระราม พระยามัจจุราช = เจ้าแห่งความตาย คือ พระยม	25 วินาที	ดนตรีไทย
21	คำศัพท์สำคัญ ที่ควรทราบ	พระราเมศ = พระราม พระสีกร = พระนารายณ์ พระหริรักษ์ = พระนารายณ์ พระหริวงศ์ = พระราม พลับพลา = ที่ประทับชั่วคราวสำหรับ เจ้านาย	25 วินาที	ดนตรีไทย
22	คำศัพท์สำคัญ ที่ควรทราบ	โพยม = ท้องฟ้า อากาศ ไฟกาล = ไฟประลัยกัลป์ ไฟล้างโลก ภุมรี = แมลงภู่ แมลงผึ้ง มัชฌิมราตรี = เวลาเที่ยงคืน	25 วินาที	ดนตรีไทย
23	คำศัพท์สำคัญ ที่ควรทราบ	รุทร = นาคลัว ฤทธิรุทร หมายความว่า มีฤทธิ์อันน่า กลัวยิ่ง ฤทธิรณ = รบเก่ง วายุบุตร = หनुมาน(เป็นบุตรของวายุ หรือลม บางที่เรียก ลูกพระพาย) สรวลสันต์ = หัวเราะ	25 วินาที	ดนตรีไทย

ลำดับที่	รูป	รายละเอียด – คำบรรยาย	เวลา	ดนตรีประกอบ
24	คำศัพท์สำคัญ ที่ควรทราบ	สัประยุทธ์ = รบพุ่ง ซึ่งชั้ยกัน สิบแปดมงกุฎ = วานรที่เป็นทหารเอกใน กองทัพพระรา จำนวน 18 ตัว สุวรรณ = ทอง โสมนัส = ปลาบปลื้ม เบิกบาน โสฬส = สวรรค์ชั้นพรหมมี 16 ชั้น ใช้ในความหมายว่า สถานที่ที่มีความสุข หน้าฉาน = หน้าทีประทับของ พระเจ้าแผ่นดิน	25 วินาที	ดนตรีไทย

ภาคผนวก ข
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ด้านเนื้อหา

ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ

1. ผศ.ดรรกา วรรณวนิช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8 และ รองผู้อำนวยการฝ่ายบริการ
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร(ฝ่ายมัธยม)

2. อาจารย์พัชรา เทนสิทธิ์

ตำแหน่ง อาจารย์ ระดับ 7 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร(ฝ่ายมัธยม)

3. อาจารย์ สุวิมล คำนวน

ตำแหน่ง อาจารย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร(ฝ่ายมัธยม)

ด้านสื่อ

ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ

1. รศ.ดร.เสาวณีย์ สิกาบัณฑิต

รองศาสตราจารย์ ระดับ 8
ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. ผศ.ธีรบุญฤทธิ์ ควรรหาเวชศิษฐ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8
ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. ผศ.ดร.กุศล อิศดุลย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8
ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบประเมินความคิดเห็นสำหรับผู้เชี่ยวชาญ (ด้านสื่อ)

บทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นของท่าน โดยกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็น ตามระดับประมาณค่าของสื่อบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง ซึ่งกำหนดเกณฑ์ตัดสินคุณภาพเป็น 5 ระดับดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	ดีมาก
ระดับ 4	หมายถึง	ดี
ระดับ 3	หมายถึง	พอใช้
ระดับ 2	หมายถึง	ต้องปรับปรุง
ระดับ 1	หมายถึง	ใช้ไม่ได้

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
		5	4	3	2	1
1	เร้าความสนใจ					
2	รูปแบบรายการเหมาะสมกับเนื้อหา					
3	ความถูกต้องของเนื้อหา					
4	การจัดลำดับภาพ					
5	คุณภาพของภาพ					
6	คุณภาพของเสียง					
7	ความต่อเนื่องของรายการ					
8	ความเหมาะสมของเวลาที่ใช้ดำเนินรายการ					
9	ดนตรีประกอบ					
10	เทคนิคการประกอบภาพ					
รวม						

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....(ผู้ประเมิน)

()

วันที่...../...../.....

แบบประเมินความคิดเห็นสำหรับผู้เชี่ยวชาญ (ด้านเนื้อหา)

บทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นของท่าน โดยกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นตามระดับ ประเมินค่าของสื่อบทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง ซึ่งกำหนดเกณฑ์ตัดสินคุณภาพเป็น 5 ระดับดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	ดีมาก
ระดับ 4	หมายถึง	ดี
ระดับ 3	หมายถึง	พอใช้
ระดับ 2	หมายถึง	ต้องปรับปรุง
ระดับ 1	หมายถึง	ใช้ไม่ได้

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
		5	4	3	2	1
1	ความสมบูรณ์ของวัตถุประสงค์					
2	ความสอดคล้องของเนื้อหาและวัตถุประสงค์					
3	ปริมาณเนื้อหาในแต่ละตอน					
4	ความถูกต้องของเนื้อหา					
5	ลำดับในการเสนอเนื้อหา					
6	ความชัดเจนในการบรรยาย					
7	ความต่อเนื่องของรายการ					
8	ความเหมาะสมของเวลาที่ใช้ดำเนินรายการ					
9	ความเหมาะสมของเนื้อหากับระดับผู้เรียน					
10	ความน่าสนใจในการดำเนินเรื่อง					
รวม						

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....(ผู้ประเมิน)

()

วันที่...../...../.....

ภาคผนวก ค
ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

ตารางค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบหลังเรียนตอนที่ 1
จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	IOC
1.	1	1	1	1
2.	1	1	1	1
3.	0	1	1	0.67
4.	1	1	1	1
5.	1	1	1	1
6.	1	0	1	0.67
7.	1	1	1	1
8.	1	1	1	1
9.	1	1	1	1
10.	1	1	1	1
11.	1	1	1	1
12.	1	1	1	1
13.	1	1	1	1
14.	1	1	0	0.67
15.	1	1	0	0.67
16.	1	0	1	0.67
17.	1	0	1	0.67
18.	1	1	1	1
19.	1	1	1	1
20.	1	1	1	1

ตารางค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบหลังเรียนตอนที่ 2
จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	IOC
1.	1	1	1	1
2.	1	1	1	1
3.	1	1	0	0.67
4.	1	1	1	1
5.	1	1	1	1
6.	1	0	1	0.67
7.	1	1	1	1
8.	1	1	1	1
9.	1	1	1	1
10.	1	1	1	1
11.	1	1	1	1
12.	0	1	1	0.67
13.	1	1	1	1
14.	1	0	1	0.67
15.	1	0	1	0.67
16.	1	1	0	0.67
17.	0	1	1	0.67
18.	1	1	1	1
19.	1	1	1	1
20.	1	1	1	1

ตารางค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบหลังเรียนตอนที่ 3
จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	IOC
1.	1	1	1	1
2.	1	0	1	0.67
3.	1	1	1	1
4.	1	1	1	1
5.	0	1	1	0.67
6.	1	1	1	1
7.	1	1	0	0.67
8.	1	1	1	1
9.	1	1	1	1
10.	1	0	1	0.67
11.	1	1	1	1
12.	1	1	1	1
13.	1	1	1	1
14.	1	1	1	1
15.	1	1	1	1
16.	1	1	1	1
17.	1	0	1	0.67
18.	1	1	1	1
19.	1	1	1	1
20.	1	1	1	1

ตารางค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบฝึกหัดระหว่างเรียนตอนที่ 1
จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	IOC
1.	1	1	1	1
2.	1	1	1	1
3.	1	1	1	1
4.	1	0	1	0.67
5.	1	1	1	1
6.	1	1	1	1
7.	1	1	1	1
8.	1	1	1	1
9.	1	1	1	1
10.	1	0	1	0.67

ตารางค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบฝึกหัดระหว่างเรียนตอนที่ 2
จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	IOC
1.	1	1	1	1
2.	1	1	1	1
3.	1	1	1	1
4.	1	1	1	1
5.	0	1	1	0.67
6.	1	1	1	1
7.	1	1	1	1
8.	1	1	1	1
9.	1	1	1	1
10.	1	0	1	0.67

ตารางค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบฝึกหัดระหว่างเรียนตอนที่ 3
จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	IOC
1.	1	1	1	1
2.	1	1	1	1
3.	1	1	1	1
4.	1	1	1	1
5.	1	1	1	1
6.	1	1	1	1
7.	0	1	1	0.67
8.	1	1	1	1
9.	1	1	1	1
10.	0	1	1	0.67

ตารางแสดงค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
หลังเรียนตอนที่ 1

ข้อ	ระดับความยาก (P)	อำนาจจำแนก (r)
1	0.43	0.70
2	0.59	0.81
3	0.61	0.78
4	0.50	0.70
5	0.76	0.48
6	0.52	0.74
7	0.59	0.52
8	0.50	0.78
9	0.48	0.74
10	0.80	0.41
11	0.50	0.48
12	0.63	0.74
13	0.41	0.52
14	0.67	0.67
15	0.59	0.74
16	0.46	0.70
17	0.63	0.44
18	0.61	0.78
19	0.67	0.67
20	0.59	0.74

ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ **0.9041**

ตารางแสดงค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
หลังเรียนตอนที่ 2

ข้อ	ระดับความยาก (P)	อำนาจจำแนก (r)
1	0.63	0.44
2	0.59	0.74
3	0.63	0.44
4	0.63	0.74
5	0.43	0.70
6	0.57	0.63
7	0.59	0.81
8	0.61	0.78
9	0.67	0.67
10	0.59	0.74
11	0.46	0.70
12	0.54	0.93
13	0.50	0.70
14	0.52	0.74
15	0.56	0.89
16	0.52	0.30
17	0.54	0.70
18	0.76	0.48
19	0.52	0.74
20	0.59	0.52

ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.9019

**ตารางแสดงค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
หลังเรียนตอนที่ 3**

ข้อ	ระดับความยาก (P)	อำนาจจำแนก (r)
1	0.44	0.37
2	0.80	0.41
3	0.67	0.44
4	0.57	0.20
5	0.50	0.48
6	0.41	0.52
7	0.43	0.70
8	0.61	0.78
9	0.63	0.44
10	0.61	0.78
11	0.46	0.70
12	0.63	0.44
13	0.57	0.63
14	0.59	0.81
15	0.59	0.74
16	0.46	0.70
17	0.80	0.41
18	0.54	0.70
19	0.76	0.48
20	0.52	0.30

ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.8548

ภาคผนวก ง
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน ตีกลไวยราพ

คำชี้แจง แบบทดสอบนี้จะแบ่งเป็น 3 ตอน ตอนละ 20 ข้อ ให้นักเรียนเลือกข้อที่เห็นว่าถูกต้องที่สุด
ตอนที่ 1 (ลักษณะตัวละคร)

1. พระทรงสุบรรณ พระหริรักษ์จักรแก้ว พระจอมมงกุฎเกศ พระอวตาร หมายถึงใคร
 - ก. พระอินทร์
 - ข. พระนารายณ์
 - ค. พระอิศวร
 - ง. พระราม
2. คำว่า อวตาร หมายถึงข้อใด
 - ก. การเกิด
 - ข. การแบ่งภาคมาเกิด
 - ค. การแปลงร่างมาเกิด
 - ง. การถือกำเนิด
3. จากคำตอบข้อ (1) ทรงอวตารลงมาเป็นตัวละครใด
 - ก. พระลักษมณ์
 - ข. พระราม
 - ค. หนุมาน
 - ง. ไมยราพ
4. ผู้ที่มีช้างเอราวัณเป็นพาหนะคือใคร
 - ก. พระอินทร์
 - ข. พระอิศวร
 - ค. พระนารายณ์
 - ง. พระพิฆเนศ
5. อาวุธประจำตัวของพระราม คืออะไร
 - ก. ดี่
 - ข. คทา
 - ค. จักร
 - ง. ศร

6. ผู้ที่อวดตาลงมาเพื่อเป็นคู่ครองของพระราม เป็นธิดาของทศกัณฐ์และนางมณโฑ คือตัวละครใด
 - ก. นางพิรากวน
 - ข. นางสุพรรณมัจฉา
 - ค. นางสีดา
 - ง. นางเงือก
7. ผู้ที่เป็นเทพบุตรเวสสุญาณ จูติลงมาช่วยพระรามปราบทศกัณฐ์ มีกายสีเขียว คือตัวละครใด
 - ก. ไวยวิก
 - ข. พิเภก
 - ค. ไมยราพ
 - ง. นางพิรากวน
8. ไมยราพ มีความสัมพันธ์อย่างไรกับทศกัณฐ์
 - ก. เป็นเพื่อน
 - ข. เป็นน้อง
 - ค. เป็นลูก
 - ง. เป็นหลาน
9. “แล้วถามวิถีทางจร ซึ่งจะไปนครยักษ์”
คำว่า **นคร** ในคำประพันธ์นี้หมายถึงที่ใด
 - ก. กรุงลงกา
 - ข. เมืองอโยธยา
 - ค. เมืองขีดขิน
 - ง. เมืองบาดาล
10. กล้องยาวิเศษ เป็นอาวุธประจำตัวของตัวละครใด
 - ก. ยักษ์นนทุก
 - ข. ไมยราพ
 - ค. ไวยวิก
 - ง. ทศกัณฐ์
11. เป็นยักษ์มีกายสีม่วงอ่อน เป็นญาติกับทศกัณฐ์ คือตัวละครใด
 - ก. ไมยราพ
 - ข. พิเภก
 - ค. ไวยวิก
 - ง. กุมภกรรณ

12. “เป็นยักษ์มีกายสีเขียว มีความรู้ทางโหราศาสตร์อย่างยอดเยี่ยมและแม่นยำถึงตัวละครใด
 - ก. ทศกัณฐ์
 - ข. พิเภก
 - ค. ไมยราพ
 - ง. ไวยวิก
13. ข้อใดกล่าวถึง นางพิรากวนไม่ถูกต้อง
 - ก. เป็นแม่ของไวยวิก
 - ข. เป็นผู้พาหนะลงในเมืองบาดาล
 - ค. เป็นพี่สาวของไมยราพ
 - ง. เป็นพี่สาวของพิเภก
14. ข้อใดกล่าวถึงมัจฉานุถูกต้องที่สุด
 - ก. เป็นลิงเผือกสีขาว
 - ข. มีมารดาเป็นปลา
 - ค. มีบิดาเป็นลิง
 - ง. เป็นลิงเผือกสีขาวและมีหางเหมือนปลา
15. มัจฉานุ มีคุณสมบัติใดเด่นชัดที่สุด
 - ก. จงรักภักดีต่อพระราม
 - ข. กตัญญูต่อบิดาบังเกล้า
 - ค. กตัญญูต่อผู้ที่เลี้ยงดูมา
 - ง. เคารพความถูกต้องยุติธรรม
16. มัจฉานุเป็นลูกของใครกับใคร
 - ก. หนุมานกับนางปลา
 - ข. หนุมานกับนางสุพรรณมัจฉา
 - ค. พระพายกับนางปลา
 - ง. พระวายุกับนางเงือก
17. “มีกุณฑลขนเพชร สามารถแปลงฤทธิ์ให้มี 4 หน้า 8 มือ” คือตัวละครใด
 - ก. พระอิศวร
 - ข. พระอินทร์
 - ค. หนุมาน
 - ง. ทศกัณฐ์

18. ข้อใดคือ อาวุธของไมยราพ
- ก. กล้องเป่ายาวิเศษ
 - ข. ธนูวิเศษ
 - ค. โคมวิเศษ
 - ง. กระบองตาลวิเศษ
19. ผู้ที่เป็นลูกของนางปลาและทศกัณฐ์คือตัวละครใด
- ก. นางเงือก
 - ข. นางสุพรรณมัจฉา
 - ค. นางสีดา
 - ง. นางพิรากวน
20. ผู้ที่ไม่มีใครฆ่าได้เพราะถอดดวงใจฝากไว้กับพระยาวิโคบุตรคือใคร
- ก. หนุมาน
 - ข. ไมยราพ
 - ค. พิเภก
 - ง. ทศกัณฐ์

ตอนที่ 2 (เนื้อเรื่อง)

- หนุมานใช้วิธีการใดในการป้องกันกองทัพพระราม
 - ก. ให้พลทหารลิงตรวจตราเวรยามอย่างเข้มแข็ง
 - ข. นิमितกายให้ใหญ่เพื่ออมพลับพลาของพระรามไว้
 - ค. นำพลับพลาของพระรามไปไว้ที่ยอดเขาสุรगานต์
 - ง. ให้พิเภกทำนายทายทักเมื่อมีผู้แปลกปลอมเข้ามา
- “ต้องหมุ่โยธาพานริน มัวเมาไปสิ้นไม่ทนได้”
จากบทประพันธ์นี้ หมายความว่าอย่างไร
 - ก. ท้าของพระรามถูกยาสะกดของไมยราพจึงหลับไป
 - ข. ท้าของพระรามถูกศาสตราวุธของทัพทศกัณฐ์
 - ค. สุครีพ พาลี และหนุมาน ต่างสับสนวนวายที่จะช่วยเหลือพระราม
 - ง. หนุมานกับมัจฉาต่อสู้กันจนหมดสติ หลับไปทั้งสองฝ่าย

3. ข้อใดคือสาเหตุที่ทำให้ไมยราพคิดทำร้ายพระราม
 - ก. โกรธแค้นกันมาก่อน
 - ข. แย่งชิงราชสมบัติ
 - ค. เชื่อตามคำบอกเล่าของผู้อื่น
 - ง. รักนางสีดาเช่นเดียวกัน
4. มัจฉานุ บอกทางเข้าไปเมืองบาดาลแก่หนุมานอย่างไร
 - ก. ให้แปลงเป็นไยบัวเข้าไป
 - ข. ให้กลับขึ้นไปในทางที่ลงมา
 - ค. ให้ตรงไปข้างหน้า
 - ง. ให้ข้ามกำแพงเมืองบาดาล
5. ใครเป็นผู้พาหนุมานเข้าเมืองบาดาล
 - ก. พิเภก
 - ข. พระลักษมณ์
 - ค. มัจฉานุ
 - ง. นางพิรากวน
6. ทำไมนางพิรากวนจึงต้องตักน้ำใส่กระทะใหญ่
 - ก. ต้มพระรามที่ถูกจับตัวมา
 - ข. ต้มไวยวิกที่จะเป็นใหญ่ต่อไป
 - ค. ต้มพระรามพร้อมกับไวยวิก
 - ง. รอต้มหนุมานที่กำลังจะมาถึง
7. “อันโทษนี้ใหญ่หลวงนัก ลูกรักจักโทษา”
ข้อความนี้หมายความว่าอย่างไร
 - ก. ไวยวิกรำรานางพิรากวนผู้เป็นแม่
 - ข. มัจฉานุพูดกับหนุมาน หลังจากต่อสู้กัน
 - ค. ไมยราพรำพันถึงท้าวมหายมยักษ์ที่สร้างเมืองบาดาลอันยิ่งใหญ่
 - ง. หนุมานคร่ำครวญถึงพระรามผู้มีพระคุณอันใหญ่หลวง
8. ทำไมนางพิรากวนจึงยอมช่วยเหลือหนุมาน
 - ก. เกรงกลัวหนุมาน
 - ข. จงรักภักดีต่อพระราม
 - ค. ต้องการให้ช่วยไวยวิก
 - ง. สงสารนางสีดา

9. เมื่อตาชั่งหักลง นางพิราทวนบอกว่าอย่างไร

- ก. ตาชั่งมีรอยเจาะอยู่แล้ว
- ข. ตาชั่งเก่าใช้มานานแล้ว
- ค. ทหารยักษ์ไม่ดูแลรักษา
- ง. น้ำที่ตักมามีมากกว่าทุกวัน

10. ข้อใดเรียงลำดับด่านเข้าเมืองได้ถูกต้อง

- ก. มัจฉานุ ช้างตม้น ยุงตัวเท่าแม่ไก่ ภูเขากระทกัณ ป้อมปราการ
- ข. ป้อมปราการ ช้างตม้น ภูเขากระทกัณ ยุงตัวเท่าแม่ไก่ มัจฉานุ
- ค. ป้อมปราการ มัจฉานุ ช้างตม้น ภูเขากระทกัณ ยุงตัวเท่าแม่ไก่
- ง. มัจฉานุ ป้อมปราการ ยุงตัวเท่าแม่ไก่ ช้างตม้น ภูเขากระทกัณ

11. “ข้าแรกแทรกพื้นสุธาธาร ด้วยกำลังขุนมารชาญสมร”

ข้อความนี้เป็นการกระทำของใคร

- ก. ทศกัณฐ์
- ข. หนุมาน
- ค. ไมยราพ
- ง. พระราม

12. คำประพันธ์ในข้อนี้ได้กล่าวถึงอาวุธ

- ก. มีอขวายชิงโตมร ได้ด้วยฤทธิ์รอนกระปี่ศรี
- ข. แทงต้องกุมภันท์เป็นหลายที จนหอกอสูรินั้นหักไป
- ค. แล้วชักตรีเพชรออกจากกาย ลูกพระพายพอนพื้นกระชั้นไล่
- ง. หวดซ้ายป่ายขวาวองไว มิได้ดำรงกายทัน

13. “ทั้งสิบแปดมงกุฎเสนี ก็ไต่กรำรักพระจักรา”

ข้อความนี้ไม่ได้กล่าวถึงตัวละครใด

- ก. หนุมาน
- ข. ไชยामพวาน
- ค. ไวยบุตร
- ง. นิลราช

14. หนุมานเดินทางไปเมืองบาดาลด้วยวิธีใด

- ก. แทรกพื้นดิน
- ข. เหาะไปบนฟ้า
- ค. ดำลงในน้ำ
- ง. ลอดก้นบัว

15. “พระคุณตั้งพระบิดุเรศ ซึ่งบังเกิดเกศเกศา”
 ข้อความนี้เป็นคำพูดของใครพูดกับใคร
 ก. มัจฉานุ พูดกับ ไมยราพ
 ข. มัจฉานุ พูดกับ หนุมาน
 ค. หนุมาน พูดกับ มัจฉานุ
 ง. ไมยราพ พูดกับ ท้าวมหายมักษ์
16. หนุมานกับมัจฉานุ มีส่วนใดแตกต่างกัน
 ก. หาง
 ข. หิ้ว
 ค. ปาก
 ง. ตา
17. “บิดาลงมาทางไหน ทางนั้นจะยังมีอยู่
 จงเร่งพินิจพิศดู ก็จะได้ช่วยปรีชาชาญ”
 มัจฉานุพูดแบบนี้ แสดงว่ามีนิสัยอย่างไร
 ก. มีไหวพริบปฏิภาณ
 ข. มีความกตัญญู
 ค. มีความรอบคอบ
 ง. มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด
18. “เหวี่ยงเหวี่ยงไมยราพยักษ์ นี่หัวใจมึงถ้ามิดไฉ”
 จากคำประพันธ์นี้ ผู้พูดมีเจตนาอย่างไร
 ก. สงสัย
 ข. เยาะเย้ยถากถาง
 ค. สงสารและเห็นใจ
 ง. ต้องการช่วยเหลือเพื่อน
19. “ด้วยพญาไมยราพอสรี ได้เลี้ยงลูกนี้จนใหญ่มา”
 ลูกในที่นี้หมายถึงใคร
 ก. ไวยวิก
 ข. มัจฉานุ
 ค. พิกากวน
 ง. สุพรรณมัจฉา

20. หนุมานแสดงอิทธิฤทธิ์อย่างไรเมื่อฆ่าไมยราพ

- ก. หาวเป็นดาวเป็นเดือน
- ข. แปลงเป็นไวยุบัติร่างกายของไมยราพ
- ค. นิमितกายให้ใหญ่มีแปดมือ
- ง. อ้อนวอนเทวดาที่เขาสุรกานต์มาช่วย

ตอนที่ 3 (คำศัพท์สำคัญ)

1. “สองชายน้อยน้อยแต่เท่านี้”

สองชาย ในที่นี้หมายถึงใคร

- ก. พระราม พระลักษมณ์
- ข. หนุมาน มัจฉานุ
- ค. สุครีพ พาลี
- ง. ไมยราพ พิเภก

2. คำว่า อสุรา กับ อสุรี ในคำประพันธ์ต่อไปนี้ มีความหมายเดียวกันหรือไม่ เพราะเหตุใด

“เห็นนอนนิ่งไม่ตงอินทรีย์ อสุรี ก็เดินเข้ามา” กับ

“นั่งอยู่แทบบาทพระรามมา อสุรา ก็ยอบเข้าไป”

- ก. ไม่ได้มีความหมายเดียวกัน เพราะอสุรีใช้กับยักษ์ที่เป็นผู้หญิง อสุราใช้กับยักษ์ที่เป็นผู้ชาย
- ข. ไม่ได้มีความหมายเดียวกัน เพราะเหตุการณ์ต่างกัน ตัวละครจึงเป็นคนละตัว
- ค. มีความหมายเดียวกัน เพราะกล่าวถึงไมยราพเหมือนกันทั้งสองคำ
- ง. มีความหมายเดียวกัน เพราะกล่าวถึง พิลากวนเหมือนกัน

3. คำในข้อใดมีความหมายแตกต่างจากข้ออื่น

- ก. สุวรรณ
- ข. โอภาส
- ค. จำรัส
- ง. ประภัสสร

4. ข้อใดมีความหมายแตกต่างออกไปจากพวก

- ก. พรรณราย
- ข. ภูมิรี
- ค. สุนทร
- ง. โสภา

5. คำในข้อใด ไม่ได้ แสดงถึงความรู้สึก
- ก. สมบัติ
 - ข. โสมนัส
 - ค. สรวลสันต์
 - ง. สรรว
6. คำว่า “ปัจจุสมัย” หมายความว่าอย่างไร
- ก. เวลาปัจจุบัน
 - ข. เวลาเช้ามีด
 - ค. เวลาเที่ยงวัน
 - ง. เวลาเที่ยงคืน
7. คำว่า “มัชฌิมราตรี” หมายถึงเวลาใด
- ก. เวลาใกล้รุ่ง
 - ข. เวลาเที่ยงวัน
 - ค. เวลาตะวันตกดิน
 - ง. เวลาเที่ยงคืน
8. คำว่า “ธรรมยุต” หมายความว่าอย่างไร
- ก. การแสดงธรรมะ
 - ข. การต่อสู้กันโดยปราศจากธรรมะ
 - ค. การต่อสู้กันโดยทางธรรมะ
 - ง. ธรรมะที่ใช้ข่มใจในระหว่างต่อสู้
9. “พร้อมทั้งสี่פקตร์แปดกร” ในเรื่องนี้หมายถึงใคร
- ก. พระพรหม
 - ข. พระราม
 - ค. ทศกัณฐ์
 - ง. หนุมาน
10. ความหมายของจำนวนนับ จำนวนสิบล้าน คือข้อใด
- ก. โกฏ
 - ข. โกฏิ
 - ค. โกฏ
 - ง. โกฏิ

11. “พระหริรักษ์” หมายถึงผู้ใด
- ก. พระนารายณ์
 - ข. พระราม
 - ค. พระลักษมณ์
 - ง. พระอิศวร
12. พระหริวงศ์ หมายถึงผู้ใด
- ก. พระนารายณ์
 - ข. พระราม
 - ค. พระลักษมณ์
 - ง. พระอิศวร
13. วานรที่เป็นทหารเอกกองทัพพระราม จำนวน 18 ตัว มีชื่อเรียกว่าอย่างไร
- ก. สิบแปดอรหันต์
 - ข. สิบแปดมงกุฏ
 - ค. สิบแปดเซียน
 - ง. สิบแปดวานร
14. คำว่า “เจ้าแห่งความตาย” หมายถึงข้อใด
- ก. พระยามัจจุราช – พระยายมทูต - พระยายมพบาล
 - ข. พระยม – พระกาฬ – พระยามัจจุราช
 - ค. พระยายมทูต – พระจาบัลย์ - พระมัจจุราช
 - ง. พระกาฬ – พระตักขัย - พระยามัจจุราช
15. คำว่า “นิमित” หมายความว่าอย่างไร
- ก. ความฝัน
 - ข. สร้างขึ้น
 - ค. การทำลาย
 - ง. การเกิด
16. คำว่า “กุญชร” ไม่ได้หมายถึงสิ่งใด
- ก. สार
 - ข. ไอยรา
 - ค. คช
 - ง. อาชา

17. คำว่า “ไตรดาล – ไตรโลก ” หมายความว่าอย่างไร

- ก. โลกมนุษย์ โลกสวรรค์ โลกนรก
- ข. โลกมนุษย์ โลกสัตว์ โลกบาดาล
- ค. โลกมนุษย์ โลกสวรรค์ โลกบาดาล
- ง. โลกเทวดา โลกสวรรค์ โลกนรก

18. คำว่า “พลับพลา” หมายถึงสิ่งใด

- ก. ที่ประทับ
- ข. ที่ประทับสำหรับเจ้านาย
- ค. ที่ประทับชั่วคราวสำหรับเจ้านาย
- ง. ที่ประทับถาวรสำหรับเจ้านาย

19. คำว่า “ไฟกาล” ไม่ได้หมายถึงข้อใด

- ก. ไฟล้างโลก
- ข. ไฟประลัยกัลป์
- ค. ไฟไหม้อย่างรุนแรง
- ง. ไฟที่สว่างโชติช่วง

20. คำศัพท์ใดไม่ปรากฏในตอนศึกไมยราพ

- ก. พระสีกร
- ข. พระราเมศ
- ค. พระยม
- ง. พระราชา

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ สกุล	นายชัยณรงค์ วรรณพัฒน์
วันเดือนปีเกิด	31 กรกฎาคม 2517
สถานที่เกิด	อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	99/36 บ้านทุ่งเศรษฐี หมู่ที่ 8 แขวงดอกไม้ เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	พนักงานบริการสื่อการศึกษา
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ฝ่ายโสตทัศนูปกรณ์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2535	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนโพธารองพัฒนวิทยา
พ.ศ. 2540	กศ.บ. (เทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษา) จากสถาบันราชภัฏจันทรเกษม
พ.ศ. 2551	กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ